

त्रिमुर्ती शिक्षण संस्थेचे

श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व
कै.डॉ.भारकर सदाशिव देसले विज्ञान
महाविद्यालय, साक्री ता.साक्री जि.धुळे

नियतकालिकाच्या स्वामित्वाबद्दल व अन्य तपशिला बाबत निवेदन...

भार-करीय

सन २०२३-२०२४

* प्रमुख संपादक *

प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे

* कार्यकारी संपादक *

डॉ.कैलास बुधा वाघ

* प्रकाशक *

श्रीमती व्ही.यु.पाटील कला व
कै.डॉ.बी.एस.देसले विज्ञान महाविद्यालय, साक्री ता.साक्री जि.धुळे
दुरध्वनी : (०२५६८) २४०४६२

* मुद्रक *

श्री शिवाजी प्रेस साक्री

टिप : या अंकातील लेख, कविता व इतर लेखनाशी संपादक मंडळ सहमत असेलच असे नाही.

संपादकीय

शैक्षणिक वर्ष सन २०२३-२०२४ चे 'भास्करीय' नियतकालिक अंक प्रसिध्द करतांना मला मनस्वी आनंद होत आहे. प्राचार्य पदाची धुरा सांभाळल्यानंतर त्रिमूर्ती शिक्षण संस्थेचा हा चोवीसावा अंक प्रसिध्द होत आहे. भास्करीय अंक म्हणजे आमच्या महाविद्यालयाचा शैक्षणिक,सांस्कृतीक आणि साहित्यीक प्रगतीचा आरसा आहे. विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी महाविद्यालयात होणाऱ्या अनेक विविध उपक्रमांसोबतच विद्यार्थ्यांच्या लेखन कौशल्यास वाव देण्याचे माध्यम महाविद्यालयातील भितीपत्रीके सोबतच भास्करीय हे नियतकालीक होय. विद्यार्थ्यांसमवेत प्राध्यापकांचेही यश,कौतुकाचे चित्र भास्करीयमध्ये रेखाटलेले आहेत.

कै.डॉ.बाबासाहेब भास्कर सदाशिव देसले यांनी ग्रामीण भागातील मुला-मुलींना दर्जेदार उच्चशिक्षण मिळावे म्हणून साक्री येथे सन १९९८ मध्ये त्रिमूर्ती शिक्षण संस्थेची मुहुर्तमेढ रोवली. आज या लहानशा रोपट्याचे वटवृक्षात रूपांतर झालेले आहे. डॉ.साहेबांनी भविष्याचा वेध घेऊन या ग्रामीण, डोंगरी, आदिवासी भागात कला व विज्ञान शाखा सुरू केल्या. कला शाखेअंतर्गत इंग्रजी, मराठी, हिंदी, इतिहास, भूगोल व संरक्षणशास्त्र हे विषय विशेष स्तरावर सुरू केले. तर विज्ञान शाखेत पारंपरिक विषयांसोबतच नवीन जगाच्या गरजा ओखळून संगणक, माहिती व तंत्रज्ञान, जैविक रसायनशास्त्र, सुक्ष्मजिवशास्त्र हे अत्यंत उपयुक्त विषय महाविद्यालयात सुरू केले. त्यासाठी सर्व सोयीयुक्त प्रयोगशाळा व ग्रंथालय निर्माण केले. त्याचप्रमाणे बाहेरील विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणाच्या गरजा ओळखून व शिक्षणापासून वंचित असलेल्या या परिसरातील विद्यार्थ्यांना शिक्षण पूर्ण करता यावे म्हणून संस्थेचे सचिव डॉ.मंगलाताई देसले व कार्यकारी मंडळ यांच्या प्रेरणेने महाविद्यालयात य.च.म.मुक्त विद्यापीठ नाशिक यांचेकडून पदवी व पदव्युत्तर स्तरावर (मराठी, हिंदी, इंग्रजी, इतिहास) व एम.बी.ए अभ्यासकेंद्र सुरू केले. तसेच ४ व ५ जुलै रोजी NAAC नॅक समितीने भेट दिली. व महाविद्यालयाचे परिक्षण करून B+ ग्रेड देऊन सन्मानित केले.

कै.बाबासाहेबांचे स्वप्न होते की, सुसंस्कृत तरुणवर्ग निर्माण झाला पाहिजे हे स्वप्न साकार करण्यासाठी संस्थेचे पदाधिकारी,प्राचार्य,प्राध्यापक वृंद व शिक्षकेतर कर्मचारी सतत प्रयत्न करीत असतात. त्याच प्रमाणे सदर वर्षात ऑफलाईन वेबीनार व कार्यशाळा घेण्यात आल्या तसेच रक्तदान शिबीराचे आयोजन करून गोरगरिबांना मदत केली. प्रत्येक वर्षी समाजात दिसून येणाऱ्या स्थित्यंतरानुसार ज्वलंत विषय घेवून आम्ही आमच्या भास्करीय अंकामध्ये विविधांगी माहिती संकलीत करीत असतो. विद्यार्थ्यांना केंद्रबिंदू मानून त्यांना आजच्या स्पर्धेच्या युगात भेडसावणाऱ्या अनेक समस्यांना तोंड देणे अवघड झाले आहे हे जाणुन अशावेळी तरुणांना विचार प्रवृत्त करणे, योग्य दिशा देण्याचे काम महाविद्यालय करीत असते. तसेच केंद्र सरकारच्या धोरणानुसार बालशिक्षण हक्क व स्वच्छ भारत, नविन शैक्षणिक धोरण २०२० याविषयी जागृकता यावी या दृष्टीने आमच्या महाविद्यालयाचे यावर्षीचे भास्करीय नियतकालीक तयार करण्यात येत आहे. विद्यार्थ्यांनी स्वतःच्या पायावर उभे रहावे यासाठी संस्थेने स्किल डेव्हलपमेन्टचे कोर्सेस सुरू केले आहेत.त्यादृष्टीने आजच्या तरुणांची मानसिक परिपक्वता, विचार करण्याची कार्यक्षमता त्यांच्यात रुजावी म्हणून त्यांच्यापुढे नेमका विषय असणे आवश्यक आहे. महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी व प्राध्यापकांनीही यश मिळवून आपल्या संस्थेचे नाव लौकीक वाढवावे ही सदिच्छा !

धन्यवाद !

प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे

भारत-चीन यांच्यातील समस्या

डॉ.दिनेश दयाराम माळी
संरक्षण आणि सामरिकशास्त्र
(विभाग प्रमुख)

भारत आणि चीन यांच्यातील सीमावाद हा प्रचंड गुंतगुंतीचा आणि दोन देशांच्या निर्मितीपासून प्रलंबित राहिलेला प्रश्न आहे. यामुळे १९५० च्या दशकापासूनच दोन्ही देशांमधील संबंध तणावपूर्ण बनण्यास सुरुवात झाली.

तीन मुद्यांवरून भारत आणि चीन यांच्यामध्ये सीमावाद आहे.

- १) मॅकमोहन सीमारेषा
- २) अक्सार्ई चीन
- ३) अरुणाचल प्रदेश आणि सिक्कीम

म्हणजेच या सीमावादाची तीन भागात विभागणी झालेली दिसते. आपण उत्तर पश्चिमेकडे गेलो तर अक्सार्ई चीन आहे. मध्यभागी मॅकमोहन सीमारेषा आहे आणि पूर्वेकडे अरुणाचल प्रदेश आणि सिक्कीमवरून वाद आहेत.

सीमा उल्लंघनाचे परस्परंवर आरोप : भारताच्या जवळपास ९० हजार वर्ग किलोमीटर व्याप्तीच्या भूखंडावर चीनने आपला दावा सांगितलेला आहे.

मॅकमोहन सीमारेषेवरून मोठा वाद दोन्ही देशांदरम्यान आहे. ही मॅकमोहन सीमारेषा ८९० किलोमीटरची आहे. १९१३ मध्ये भारतातील तत्कालीन ब्रिटीश शासन, तिबेट आणि चीनचे प्रतिनिधी यांच्या दरम्यान झालेल्या बैठकीमध्ये ही समीरेषा निर्धारित करण्यात आली. पण आता चीनला ती पूर्णपणे अमान्य आहे. कारण चीनच्या निर्मितीच्या पूर्वी ती तयार करण्यात आलेली आहे. १९६२ च्या युद्धामध्ये चीनने भारताच्या लडाख प्रांतातील ३८ हजार वर्ग किलोमीटर एवढा प्रदेश बेकायदेशीरपणे गिळंकृत केला. त्यानंतर १९६३ मध्ये चीन आणि पाकिस्तानमध्ये एक सीमा करार झाला. त्यानुसार पाकिस्तानने पाकव्याप्त काश्मीरमधील ५,१८० वर्ग किलोमीटरचा भूप्रदेश हा चीनला देऊ केला. त्यामुळे आणि चीनचा सीमावाद अधिकच गंभीर बनला. सध्या चीन सिक्कीम आणि अरुणाचल प्रदेशवर आपला दावा सांगत आहे. या सीमावादावरून तणाव वाढण्यामागचे सर्वात महत्वाचे कारण म्हणजेन भारत आणि चीन यांच्यातील सीमारेषा ही अधोरेखित (रिमार्केशन) करण्यात आलेली नाही. त्यामुळे अनेकदा सीमेचे उल्लंघन होते. आणि चिनी सैन्य भारतीय हद्दीमध्ये येते. अशाच प्रकारचे आरोप चीनचे भारताकडून होत असतात. भारताकडूनही चीनच्या सीमेचे

उल्लंघन होते, असे अधोरेखित न केल्यामुळे हे प्रश्न निर्माण होतात.

चर्चेतून तोडगा काढण्याचा प्रयत्न : सीमावादावरून १९६२ मध्ये भारत-चीन यांच्यादरम्यान युद्ध झाले असले तरी त्यानंतरच्या काळात दोन्ही देशांनी सीमावाद शांततेच्या, चर्चेच्या माध्यमातून सोडवण्याचा निर्णय घेतला. त्यानुसार १९८८ मध्ये एका संयुक्त कार्यकारी गटाची स्थापना केली गेली. ज्या गटाच्या आतापर्यंत चर्चेच्या १८ फेऱ्या झालेल्या आहेत. पण त्यामधून फारसे काही हाताशी लागलेले नाही. या शिवाय दोन देशांदरम्यान सीमावाद सोडण्यासाठी १९९३, १९९६, २००५ आणि २०१२ यावर्षी चार प्रमुख करार झालेले आहेत, पण या चारही प्रमुख करारांनुसार हा प्रश्न शांततेच्या आणि सहकार्याच्या यामध्यमातून सोडवला जावा या विषयी सांगितले गेले आहे. हे चार करार झालेले असताना देखील दोन्ही देशांदरम्यानचा तणाव कमी झालेला नाही. चीनकडून होणारी घुसखोरी, सीमेवरील गोळीबार या घटना सुरुच आहेत.

याचे कारण म्हणजे या चारही करारांमध्ये सीमा अधोरेखित करण्यासंदर्भातील कोणतीही तरतूद नव्हती.

चीनचा सीमावाद अनेकांची डोकेदुखी : चीन हा जगातील एकमेव असा देश आहे ज्याचे १५ देशांबरोबर सीमावाद आहेत. सीमावादासंदर्भात चीनची काही धोरणे आहेत. त्यानुसार चीन हा सीमेवरचा आपला दावा कधीही सोडत नाही. दुसरी गोष्ट म्हणजे ज्या भूभागांवर चीनने दावा सांगितलेला आहे. तो मिळवण्यासाठी चीन कोणत्याही पातळीपर्यंत म्हणजे अगदी युद्धापर्यंतही जाऊ शकतो. तिसरी गोष्ट म्हणजे, चीन अनेकदा सीमावादावरून संघर्ष सुरू करतो आणि काही काळ तो तसाच चिघळत ठेवतो. त्यानंतर मग शत्रूला गाफिल ठेवून चीन त्याच्यावर हल्ला करतो, अशा प्रकारचेही त्याचे धोरण आहे. याचा उल्लेख हेन्री किसिंजर यांनी चीनवर लिहिलेल्या 'ऑन चायना' या पुस्तकात आढळतो. त्यांनी चीनच्या या धोरणाला अँग्रेसिव्ह पॉलिसी म्हणजे आक्रमक प्रतिरोधनाचे धोरण असे म्हटले आहे. म्हणजेच त्यांनी असे म्हटले आहे, की भारताने चीनशी कितीही व्यापारी किंवा आर्थिक संबंध सुधारले तरीही सीमावादाबाबत चीनचे धोरण हे नेहमीच आक्रमक राहिल. तिथे भारताला चीन कोणतीही सूट देणार नाही. याचाच अर्थ भारत आणि चीन यांच्यादरम्यानच्या सीमावादावरून आता दोन प्रकारचे चित्र दिसते. एकीकडे भारत-चीन यांच्यातील आर्थिक सहकार्य प्रचंड वाढत आहे आणि दुसरीकडे सीमावादावरून तणावही तितकाच प्रचंड वाढत आहे. पण दोन्हीही देश या तणावाचे रूपांतर युद्धात होऊ देणार नाहीत याची काळजी घेतील.

सीमावाद सोडण्यासाठी दोन्हीही देशांनी आपापली आडमुठी भूमिका सोडून देऊन लवचिक भूमिका

घेणे फार गरजेचे आहे. १९७० च्या दशकामध्ये भारताला चीनने एक प्रस्ताव दिला होता. त्यानुसार चीनचे असे म्हणणे होते, की १९६२ च्या युद्धात भारताचा जो भाग चीनने जिंकलेला आहे. त्याला भारताने चीनचा भाग म्हणून मान्यता द्यावी आणि त्याच्या मोबदल्यामध्ये सिक्कीम आणि अरुणाचल प्रदेश यांना भारताचा भाग म्हणून चीन मान्यता देईल. परंतु याला भारताने तात्काळ नकार दिला. कारण त्यावेळी भारताला सीमावाद सोडवण्याची घाई नव्हती. तसेच लडाख, सिक्कीम आणि अरुणाचल प्रदेश हे भारताचेच भाग आहेत त्यामुळे भारताने या प्रस्तावावर चर्चा करण्यास नकार दिला. आता परिस्थिती अशी निर्माण झाली आहे. की भारताला सीमावाद सोडवायचा आहे आणि चीनला तो सोडवण्यामध्ये सध्या रस नाही. म्हणजे सीमावाद सोडवण्याबाबत सुरुवातीला चीन तयार होता, पण भारत तयार नव्हता, आता भारत तयार आहे, तर चीन तयार नाही.

गेल्या २० वर्षांमध्ये चीनने भारताला गाफिल ठेवत मॅकमोहन सीमारेषेवर तसेच पूर्वेकडील सीमारेषेजवळ मोठ्या प्रमाणावर साधनसंपत्तीचा विकास केलेला आहे. रस्तेबांधणी केली आहे, पूलबांधणी केली आहे. रेल्वे रूळ टाकलेले आहेत. तसेच तिबेटची राजधानी लासा आणि नेपाळची राजधानी काठमांडू यांच्या दरम्यानही रस्तेबांधणी आणि रेल्वेमार्गाचा विकास करण्यात आलेला आहे. त्यामुळे आता अगदी थोड्या अवधीमध्ये चीन आपले जवळपास ५० टक्के लष्कर सीमेवर आणू शकतो. पण यादरम्यान भारताकडून मात्र अशा प्रकारचे प्रयत्न झाले नाहीत.

२००५ मध्ये भारताने सीमारेषांवर साधनसंपत्तीच्या विकासाबाबतचे धोरण हाती घेतले. पण त्यासंदर्भात जे प्रकल्प होते त्यापैकी ९० टक्के प्रकल्प हे पर्यावरण मंत्रालयाचा ना-हरकत परवाना न मिळाल्यामुळे, नोकरशाहीच्या संथ कारभारामुळे पूर्ण होऊ शकले नाहीत. विद्यमान प्रंतप्रधान मा.नरेंद्र मोदी इ.स. २०१४ मध्ये सत्तेत आल्यानंतर हे प्रकल्प तात्काळ पूर्ण करण्याबाबत पावले टाकण्यास सुरुवात केलेली आहे. या डोंगराळ भागात जर रस्ते, रेल्वे आदी साधनसंपत्तीचा विकास केला तर लोकांचे जाणे-येणे वाढेल आणि त्यातून आपल्याला चीनी सैनिकांच्या कारवायांबाबत, घुसखोरीबाबत माहिती मिळण्यास मदत होईल. सध्या हा प्रदेश मोकळा असल्यामुळे, तेथे वस्ती नसल्यामुळे चीनचे सैनिक तेथे घुसखोरी करतात, याऊलट या भागात जर लोकवस्ती निर्माण झाली, लोहमार्ग, रस्तेमार्ग तयार झाले तर चीनच्या सैन्याकडून असे धाडस होणार नाही. त्यामुळे तेथे साधनसंपत्तीचा विकास करणे अत्यंत महत्वाचे आहे.

महिलांवर होणाऱ्या कौटुंबिक अत्याचाराची कारणे

कायदे आणि उपाययोजना

प्रा.डॉ.अभिजीत शरद भामरे

(समाजशास्त्र विभाग)

सध्यस्थितीत भारतीय समाजव्यवस्थेत महिलांवरील कौटुंबिक हिंसाचार दिवसेंदिवस ज्वलंत आणि प्रचंड संवेदनशील विषय बनत चालला आहे. यावर महिलांवरील कौटुंबिक हिंसाचार या सामाजिक समस्येवर आजही मोकळेपणाने बोलले जात नाही. महीलांना या एका अत्यंत दाम्बिक वाक्याखाली त्रास सहन करावा लागतो. महिलांवरील कौटुंबिक हिंसाचार या सामाजिक समस्येमागे सगळ्यात महत्वाचे कारण आहे ते म्हणजे माणुसकीचा अभाव स्पर्धा यावरून हा विषय अत्यंत नाजूक झाला आहे. भारतात पूर्वीपासूनच पितृसत्ताक कुटुंबपध्दती अस्तित्वात आहे. कुटुंबात पुरुषांची सत्ता असते वंश देखील त्याच्या नावाने चालतो. विवाहानंतर महिला पतीच्या घरी राहायला येते तसेच कुटुंबातील महत्वाचे निर्णय पुरुषच घेत असतो यामुळे कुटुंबात स्त्रियांचा दर्जा दुय्यम मानला जातो. जी स्त्री पती आणि कुटुंबाची सेवा मन लावून करते ती खरी पतिव्रता असते असे मानले जाते. स्त्री कितीही शिकली आणि नोकरी करत असली तरी ती पुरुषापेक्षा कनिष्ठ असते. अशी आजही पुरुषांची बुरसटलेली मानसिकता आहे. या सर्व गोष्टींवरून स्त्रियांचा दर्जा हा कसा कनिष्ठ ओ दुय्यम आहे हे दिसते. प्रस्तुत शोधनिबंधात महिलांवर होणारा कौटुंबिक अत्याचाराविषयी उहापोह केला आहे.

अभ्यासाचे महत्व : सध्या भारतीय समाज व्यवस्थेत कौटुंबिक अत्याचाराचे प्रमाण वाढते दिसून येत आहे. त्यात हुंद्यासाठी स्त्रियांवर अत्याचार आणि अशा अनेक घटना या कुठल्याही वृत्तपत्राचे निरीक्षण केले तर आपल्या दृष्टीस पडतील, यासारखी अनेक प्रकरणे आहेत ज्यांची नोंदणी झालेली नसते. देशामध्ये असे अनेक प्रकरणे सातत्याने घडत आहेत. काहीवर अत्याचार काहींना मारहाण तर काहीना ठार मारले जात आहे. याला ग्रामीण, आदिवासी, शहरी भाग अपवाद नाही. हे सर्वच ठिकाणी आणि सर्व वयोगटातील व्यक्तीच्या बाबतीत होत असते. एका पिढीकडून दुसऱ्या पिढीपर्यंत हिंसाचार मार्गक्रमण करत आहे. घरातील हिंसाचाराच्या या विदारक समस्येचे वर्णन करण्यासाठी हिंसाचार मार्गक्रमण करत आहे. घरातील हिंसाचाराच्या या विदारक समस्येचे वर्णन करण्यासाठी वापरण्यात आलेला शब्द म्हणजे घरगुती हिंसा. घरगुती अत्याचाराला कुटुंबातील कोणताही सदस्य बळी पडू शकतोय मग तो सदस्य बायको, पती, मुलगा, मुलगी, आई, वडील, आजी-आजोबा इत्यादी असू शकतात. हिंसाचार शारीरिक, लैंगिक किंवा भावनिक अशा विविध प्रकारात होऊ शकतो. हिंसाचार शारीरिक, लैंगिक किंवा भावनिक अशा विविध प्रकारात होऊ शकतो. यात विविध

प्रसंग, मानसिक समस्या आणि सामाजिक प्रभाव देखील तीव्रतेत भर घालतात. या दृष्टीने कौटुंबिक अत्याचाराचा अभ्यास करणे महत्वाचा आहे.

कौटुंबिक अत्याचार म्हणजे काय : महिलांवरील कौटुंबिक अत्याचार म्हणजे शारिरिक, मानसिक, लैंगिक, शाब्दिक, आर्थिक छळ, हुंडा किंवा मालमत्ता देण्यासाठी उपमानित करणे त्रास देणे, दुखापत करणे, जखमी करणे, किंवा पीडित महिलेला जीव धोक्यात आणण्यास भाग पाडणे किंवा तिच्या कोणत्याही नातेवाईकाकडे हुंडाची मागणी करणे व या सर्व गोष्टींचा दुष्परिणाम पीडित व्यक्ती अथवा तिच्या नातेवाईकांवर होणे तसेच आर्थिक छळ करणे म्हणजे महिलेचे स्वतःचे उत्पन्न स्त्रीधन मालमत्ता किंवा इतर आर्थिक व्यवहार किंवा तिच्या हक्काच्या कोणत्याही मालमत्ते पासून तिला वंचित करणे घराबाहेर काढणे या बाबींना महिलांवरील कौटुंबिक हिंसाचार म्हटले जाते.

उद्दिष्टे : १) महिलांवरील कौटुंबिक अत्याचाराच्या कारणांचा आढावा घेणे.

२) महिलांविषयी कौटुंबिक अत्याचार कायद्याचा अभ्यास करणे. ३) महिलांवरील कौटुंबिक अत्याचाराचे उपाययोजना जाणून घेणे.

गृहीतकृत्ये : १) महिलांवर होणाऱ्या कौटुंबिक अत्याचाराचे अनेक कारणे दिसून येतात. २) कौटुंबिक अत्याचार कायद्याची अंमलबजाणी झालेली असली तरी त्याची कठोर कार्यवाही होतांना दिसून येत नाही. ३) महिलांवरील कौटुंबिक अत्याचार रोखण्यासाठी अनेक उपाययोजना असल्याचे दिसून येतात.

संशोधन पध्दती : प्रस्तुत शोधनिबंध हा दुय्यम साधनांवर आधारित आहे. त्यात पुस्तके, मासिके, इंटरनेट वेबसाईट्स, विकिपिडिया इत्यादी दुय्यम साधनांचा वापर करण्यात आला आहे.

विश्लेषणात्मक अभ्यास : १) महिलांवर होणाऱ्या कौटुंबिक अत्याचाराचे अनेक कारणे दिसून येतात. महिलांवरील कौटुंबिक अत्याचार होण्याचे एक कारण म्हणजे समाजातील रूढीवादी मानसिकता जसे की पुरुषांपेक्षा कमी नाहीत हे वास्तव आहे. तरीही पुरुषांपेक्षा महिलांवर होणाऱ्या अत्याचाराच्या घटनेचे प्रमाण जास्त आहे. भारतात ५५ टक्केहून अधिक महिला कौटुंबिक अत्याचाराग्रस्त आहेत, स्त्रियांना मारहाण करणे याचे सर्वात सामान्य कारण म्हणजे हुंड्याबद्दल असंतोष हुंड्याच्या नावाखाली नववधूला जाळणे, मारणे, उपाशी ठेवणे, टोचून बोलणे, जोडीदाराशी वाद घालणे, तिच्याशी लैंगिक संबंध ठेवण्यास नकार देणे, मुलांकडे दुर्लक्ष करणे, जोडीदाराला न सांगता घराबाहेर जाणे, अतिरिक्त वैवाहिक जीवनात व्यस्त राहणे,

सासू-सास याची काळजी न घेणे किंवा स्त्रियांमधील वंध्यत्व अशा विविध कारणास्तव कुटुंबातील सदस्यांकडून त्यांच्यावर प्राणघातक हल्ला देखील होतो. हुंड्याचा लोभ, मुलाची इच्छा आणि जोडीदाराला मद्यपानचे व्यसन इत्यादी महिलांवरील कौटुंबिक अत्याचाराची प्रमुख कारणे असल्याचे दिसून येतात.

२) कौटुंबिक अत्याचार कायद्याची अंमलबजावणी झालेली असली तरी त्याची कठोर कार्यवाही होतांना दिसून येत नाही.

स्त्रियांच्या होणाऱ्या कौटुंबिक छळास प्रतिबंध करण्यासाठी केंद्र शासनाने कौटुंबिक अत्याचारापासून महिलांचे संरक्षण अधिनियम २००५ व नियम २००६ संपूर्ण भारतात २६ ऑक्टोबर २००६ पासून लागू केला या कायद्याची नेसले तर त्याचा पीडित महिला लाभ घेवू शकत नाही. वास्तविक स्त्री ज्या परिवारासोबत व साथीदारासोबत एकाच छताखाली रहात असेल आणि तिचा शारिरिक, लैंगिक, आर्थिक, तोंडी किंवा भावनिक छळ त्या पुरुषाकडून होत असेल तर ती कौटुंबिक अत्याचार कायद्यान्वये न्यायदंडाधिकाऱ्याकडे संरक्षण सांगू शकते. थोडक्यात पीडित महिला व तिच्या मुलांना निवासाच्या अधिकारासह तिच्या सुरक्षितेचा, आर्थिक संरक्षणाचा आदेश न्याय दंडाधिकारी देवू शकतात.

विवाहितेने छळाबद्दलची माहिती प्रकाशात आणावी. विवाहितेचा जर छळ केला जात असेल तर निमूटपणे सहन न करता याची माहिती आपल्या नातेवाईकांना, शेजाऱ्यांना सांगावी, महिला संघटना, पोलीस यंत्रणा यांना छळाची माहिती द्यावी. कारण असे न केल्यास छळ करणारे निर्वावतात व त्यातूनच विवाहितेवर अत्याचार होतात, प्रबोधन सामाजिक संघटनांनी समाजात चर्चा सत्र, व्याख्याने, प्रबोधन, संमेलन इत्यादींच्या माध्यमातून जीव जागृती निर्माण करून समाजाच्या मानसिकतेत बदल घडवून आणणे गरजेचे आहे. याद्वारे काही प्रमाणात का होईना यश प्राप्त होऊ शकेल, भारतात जवळजवळ दोन तृतीयांश विवाहित महिला कौटुंबिक अत्याचाराचा बळी पडतात आणि १५ ते ४६ वर्ष वयोगटातील सुमारे ७० टक्के विवाहित महिला मारहाण, बलात्कार किंवा जबरदस्तीने लैंगिक अत्याचाराचे बळी ठरतात. वर्ष २०२३ चा विचार केला असता हि संख्या वाढलेली दिसून येते.

३) महिलांवरील कौटुंबिक अत्याचार रोखण्यासाठी अनेक उपाययोजना असल्याचे दिसून येतात.

१) हुंडा प्रतिबंधक कायदा १९६१ राज्यात २६ नोव्हेंबर हा दिवस हुंडाबंदी दिन म्हणून साजरा केला जात असून हुंडा देणे आणि घेणे हा कायद्याने गुन्हा ठरविण्यात आला आहे. प्रत्येक पोलीस स्टेशनला हुंडा

प्रतिबंधक अधिकाद्याची नियुक्ती, जिल्हा तसेच तालुकास्तरीय समित्यांची स्थापना या कायद्यांतर्गत करण्यात आली आहे. हे कायदे महिलांना माहित असायला पाहिजे, आणि पुढे येवून हुंडा मागणाऱ्या विरुद्ध तक्रार संबंधित यंत्रनेकडे केली पाहिजे.

- २) महिलांना सुरक्षित वातावरण उपलब्ध करून देणे हे सर्वांचे कर्तव्य ठरते. महिलांच्या सर्वांगीण विकासासाठी केंद्र व राज्य शासन सातत्याने प्रयत्नशील आहे. सामाजात महिलांना सन्मानाने जगता यावे व त्यांना सुरक्षित वातावरण उपलब्ध करून देण्यासाठी शासन स्तरावर कायद्यांची प्रभावी पणे अंमलबजावणी करण्यात यावी.
- ३) कौटुंबिक अत्याचारावर उपाय आपण दृढनिश्चयाने विविध समाज माध्यमातून सामाजिक जनजागृती केली पाहिजे. त्याचबरोबर समाजमन बदलण्यासाठी समाज प्रबोधनाचे कार्यक्रम, व्याख्याने आयोजन करून समाज सुधारक, स्वयंसेवी संघटना, सुशिक्षित तरुण तरुणी याच बरोबर महिलांनी सुध्दा मोठ्या प्रमाणात सहभागी होऊन कौटुंबिक अत्याचाराविरुद्ध आवाज उठविला पाहिजे. बरोबर महिलांनी सुध्दा मोठ्या प्रमाणात सहभागी होऊन कौटुंबिक अत्याचाराविरुद्ध आवाज उठविला पाहिजे.

समारोप : महिलांवरील कौटुंबिक अत्याचार रोखण्यासाठी लोकांमध्ये जागृती करण्याची गरज आहे. आणि लोकांची मानसिकता अधिकाधिक लक्ष देण्याची गरज आहे. कौटुंबिक अत्याचार या संवेदनशील विषयाचा अभ्यास करतांना असे दिसून येते की, कुटुंबाच्या चार भिंतीमध्ये अत्याचार होण्यास कारणीभूत असू शकणाऱ्या वेगवेगळ्या कारणांचे काळजीपूर्वक विश्लेषण करणे आवश्यक आहे. प्रस्तुत शोधनिबंधात कारणे विविध कायदे तसेच उपाययोजना या ज्या गोष्टी मोंडलेल्या आहेत. त्यापेक्षा वास्तविक जीवनात कौटुंबिक अत्याचाराचे व्यापक आणि सखोल परिणाम असू शकतात. कौटुंबिक अत्याचाराच्या विशिष्ट प्रकारचे अत्याचार आळा घातला येऊ शकतो.

संदर्भ सूची : १) दिलीप खैरनार, आधुनिक भारतातील सामाजिक समस्या, चिन्मय प्रकाशन, औरंगाबाद २००४ २) डॉ.सर्जेराव साळुंखे, प्रा.विजय मारुलकर, समकालीन भारतातील सामाजिक समस्या, नरेन्द्र प्रकाशन, पुणे २०००. ३) डॉ.आगलावे प्रदीप २००८ भारतीय समाज संरचना आणि समस्या, ललिता पुराणिक, श्री साईनाथ प्रकाशन. ४) इंटरनेट – विकिपीडिया

असंच

बदलत्या जगाबरोबर बदलायचं असतं,
जे घडेल ते सहन करायचं असतं,
आयुष्य हे असंच चालत असतं...

कुठून सुरु झालं हे माहित नसलं,
तरी थांबायचं कुठं हे ठरवायचं असतं,
आयुष्य हे असंच जगायचं असतं...

..कुणासाठी काहीतरी निस्वार्थपणे करायचं असतं,
स्वतःच्या सुखापेक्षा इतरांना सुखवायचं असतं,
आयुष्य हे असंच जगायचं असतं...

दुःख आणि अश्रुंना मनात कोडून ठेवायचं असतं,
हसता नाही आलं तरी हसवायचं असतं,
आयुष्य हे असंच जगायचं असतं...

पंखामध्ये बळ आल्यावर घरटं सोडायचं असतं,
आकाशात झेपावूनही धरतीला विसरायचं असतं,
आयुष्य हे असंच जगायचं असतं...

मरणानं समोर येऊन जीव जरी मागितला,
तरी मागून मागून काय मागितलं,
असंच म्हणायचं असतं....
आयुष्य हे असंच जगायचं असतं...

संकलित
कु.संजना पवार
(एस.वाय.बी.ए.)

मी नसलेला बरा...

दुसऱ्यांना कोसण्याच्यापेक्षा, मी इथे बसलेला बरा..

संप, असहकार करण्यापेक्षा

मी कुठेच नसलेला बरा...

आम्ही फक्त कष्ट जाणतो, राजकारण तुमच्या रक्तात...

तुम्ही लाखमोलाचे, आम्ही मिळतो स्वस्तात...

धरती आमची माय, पाऊस आमचा बाप..

भाजीपाला रस्त्यात फेकला, कुठे फेडणार हे पाप..

जीवापाड जे पीक जपलं, त्याच्याशी काय सला ?

मी शेतकरी आहे, याचा अभिमान आहे मला..

किंमत तर धान्याची, तुम्ही लावली..

आम्ही चूक केली ना दादा,

जी ही तूर लावली ?

सगळ्यांना पोसता पोसता, आता मात्र बदलतोय..

संप संप म्हणून

इथे जरा चहा पीत बसतोय...

संकलित
कु.पुजा सोनवणे
(एस.वाय.बी.ए.)

**“CHHATRAPATI SHIVAJI MAHARAJ REFLECTED AS
INDIAN WARRIOR KING IN SHIVRAJ BHUSHAN”**

DR. JAHAGIRDAR Z. SALUNKHE,
(H.O.D. Dep. of English)

Chhatrapati Shivaji Maharaj, the legendary Maratha warrior king, is indeed portrayed as an iconic figure in Indian history and culture, especially in works like Shivraj Bhushan. Authored by Kavi Bhushan, Shivraj Bhushan is an epic poem written in the 17th century, celebrating the heroic deeds and valor of Shivaji Maharaj.

In Shivraj Bhushan, Shivaji Maharaj is depicted as a courageous and strategic leader who resisted Mughal domination and fought for the freedom of his people. Shivaji Maharaj's vision for a strong and independent Maratha kingdom, and his deep-rooted sense of justice and governance.

Chhatrapati Shivaji Maharaj, the 17th-century Indian warrior king, was renowned for his exceptional leadership qualities, which are vividly depicted in Shivraj Bhushan, a poetic biography written by Kavi Bhushan in the 17th century. The present article is an attempt to explore the leadership traits of Chhatrapati Shivaji's reflected in Shivraj Bhushan. Kavi Shivraj Bhushan, a prominent Hindi author, portrays Chhatrapati Shivaji Maharaj, the legendary Maratha warrior king. Kavi Bhushan presents a vivid and compelling depiction of Chhatrapati Shivaji Maharaj, capturing his life, achievements, and the socio-political milieu of his time. Here's an exploration of how Shivraj Bhushan portrays Chhatrapati Shivaji Maharaj.

Through vivid descriptions and poetic language, Shivraj Bhushan immortalizes Shivaji Maharaj as a symbol of resistance against oppression and as a unifying force for the Maratha community. The portrayal of Shivaji Maharaj in this epic poem has contributed significantly to shaping his image as a revered warrior king in Indian history and literature.

“Shivraj Bhushan” is a eulogistic biography of Chhatrapati Shivaji Maharaj, written in Sanskrit. It glorifies Chhatrapati Shivaji's life, achievements, and virtues, including his sense of justice. Throughout the poem, Chhatrapati Shivaji is portrayed as a noble and just ruler who was deeply concerned about the welfare of his subjects and the administration of justice.

This article explores leadership qualities of Chhatrapati Shivaji Maharaj reflected in 'Shivraj Bhushan'.

Overall, Shivraj Bhushan serves not only as a literary masterpiece but also as a cultural artifact that reflects the enduring legacy of Chhatrapati Shivaji Maharaj as an Indian warrior king and a symbol of courage and leadership.

KEY WORDS: military skills, dedication, empire, leadership, campaign, administration, movement, domination, freedom, commitment, courage.

INTRODUCTION :

Chhatrapati Shivaji Maharaj, born in 1630, was a legendary Indian warrior king and the founder of the Maratha Empire in western India. His life story is one of bravery, strategic brilliance, and a fierce dedication to protecting his people from foreign invaders. Bal Shivaji was born to Shahaji Bhosale, a Maratha general, and Jijabai, in the hill fort of Shivneri, near Pune in Maharashtra. From a young age, Shivaji was exposed to the harsh realities of the political landscape of India, marked by constant warfare and instability.

During his youth, Chhatrapati Shivaji Maharaj displayed exceptional military skills and a keen sense of strategy. He started his military career by capturing the 'Torna Fort' at the age of 16, marking the beginning of his quest to establish an independent Maratha Kingdom. Chhatrapati Shivaji's rise to power was characterized by his ability to unite the Maratha Chiefs under his leadership and his innovative guerrilla tactics against the mighty Mughal Empire, which controlled vast parts of India at the time. One of Shivaji's most daring exploits was the capture of the impregnable fortress of Raigad in 1656, which became his capital. From there, he launched a series of campaigns to expand his empire and assert Maratha dominance in the region.

Chhatrapati Shivaji's military campaigns were not only aimed at expanding his territory but also at protecting his subjects from the oppression of foreign rulers. He implemented various administrative and military reforms, including a decentralized administration system and a strong navy to protect the coastline from Portuguese and British naval threats. His military genius and his ability to inspire loyalty

among his soldiers earned him the title of "Chhatrapati" in 1674, declaring him the independent ruler of the Maratha territories.

Despite facing numerous challenges, including conflicts with the Mughals and the Adil Shahi Sultanate, Chhatrapati Shivaji's legacy endured. He laid the foundation for the Maratha Empire, which became one of the most formidable powers in India in the 18th century. Chhatrapati Shivaji's emphasis on religious tolerance, efficient administration, and military prowess left an indelible mark on Indian history. He is remembered as a hero who fought against oppression and injustice, and his legacy continues to inspire millions of people in India and beyond.

*** VISION AND STRATEGY:**

Chhatrapati Shivaji Maharaj possessed a clear vision for the establishment of a sovereign Maratha state. He strategically utilized guerrilla warfare tactics and diplomatic alliances to achieve his goals, as depicted in Shivraj Bhushan. Kavi Bhushan highlights Shivaji Maharaja's exceptional courage, military genius, and strategic acumen as a warrior king. Shivraj Bhushan portrays Chhatrapati Shivaji's daring exploits against the oppressive Mughal and Adil Shahi rulers. The poem vividly describes Chhatrapati Shivaji's guerrilla warfare tactics, innovative military strategies, and audacious conquests, showcasing his unmatched bravery and leadership on the battlefield.

*** CULTURAL AND RELIGIOUS TOLERANCE:**

Shivraj Bhushan emphasizes Chhatrapati Shivaji Maharaja's commitment to religious and cultural pluralism, portraying him as a secular ruler who respected the diversity of faiths and beliefs within his realm. The novel depicts Chhatrapati Shivaji's patronage of Hindu, Muslim, and Sikh communities, his promotion of religious harmony, and his efforts to protect the rights and freedoms of all his subjects, irrespective of their religious affiliations.

Shivraj Bhushan's portrayal of Chhatrapati Shivaji Maharaj contributes to his enduring legacy as a cultural icon and nationalist symbol in India. The poem celebrates Chhatrapati Shivaji's valorous exploits, his struggle against foreign domination, and his role in inspiring the Indian

freedom movement. Kavi Shivraj Bhushan's portrayal reinforces Chhatrapati Shivaji's stature as a revered figure in Indian history, revered not only in Maharashtra but across the country, for his indomitable spirit, love for his motherland, and dedication to the cause of freedom and self-determination.

*** COURAGE AND FEARLESSNESS:**

Kavi Shivraj Bhushan delves into Shivaji Maharaj's visionary leadership, courage, fearlessness and administrative prowess in establishing the Maratha Empire. He portrays Chhatrapati Shivaji Maharaj as a statesman who envisioned a strong and prosperous kingdom based on principles of justice, meritocracy, and decentralized governance. Kavi Bhushan illustrates Chhatrapati Shivaji's astute political diplomacy, shrewd alliances with local chieftains, and establishment of efficient administrative machinery, highlighting his role in laying the foundations of Maratha sovereignty.

Chhatrapati Shivaji Maharaj demonstrated immense courage in the face of adversity, fearlessly confronting powerful adversaries such as the Mughal Empire and the Adil Shahi Sultanate. His bravery and fearlessness are celebrated in Shivraj Bhushan through various heroic episodes. Chhatrapati Shivaji Maharaj, the legendary Maratha warrior king, is renowned for his unparalleled courage and fearlessness in the face of adversity.

Throughout his life, Chhatrapati Shivaji Maharaj displayed extraordinary bravery and indomitable spirit, earning him admiration and respect from both allies and adversaries. Here are some aspects that highlight Chhatrapati Shivaji Maharaj's courage and fearlessness: Chhatrapati Shivaji Maharaj's military campaigns against the powerful Mughal and Adil Shahi empires exemplify his courage and fearlessness. Despite facing overwhelming odds and formidable opponents, he displayed remarkable determination and audacity on the battlefield. He led his troops with valor, personally leading daring raids, surprise attacks, and strategic maneuvers against much larger and better-equipped armies.

Chhatrapati Shivaji Maharaj's leadership during battles showcased his unwavering courage and fearlessness. He led from the frontlines, inspiring his soldiers by his own example of bravery and resilience. His ability to remain calm and composed under fire, his strategic

foresight, and his willingness to take calculated risks in the heat of battle earned him the unwavering loyalty of his troops and instilled fear in his enemies. His daring escape from house arrest in Agra fort is a testament to his courage and resourcefulness. Despite being captured by the Mughal emperor Aurangzeb's forces, Shivaji seized an opportunity to outsmart his captors and flee from captivity. His audacious escape, carried out with meticulous planning and sheer determination, and demonstrated his refusal to succumb to adversity and his relentless pursuit of freedom.

Chhatrapati Shivaji Maharaj's mastery of guerrilla warfare tactics further underscores his courage and fearlessness. He employed innovative strategies, such as hit-and-run tactics, ambushes, and guerrilla attacks, to harass and weaken the enemy's forces. His ability to adapt to changing battlefield conditions, exploit terrain to his advantage, and strike fear into the hearts of his foes exemplified his fearless approach to warfare.

Kavi Shivraj Bhushan highlights his strategic acumen in battles and governance, showcasing his ability to outmaneuver his enemies and effectively govern his realm. Chhatrapati Shivaji Maharaj was not only courageous in battle but also in facing personal risks and challenges. He fearlessly confronted threats to his life and sovereignty, often putting himself in harm's way to protect his kingdom and people. Whether negotiating treacherous political intrigues, confronting rival chieftains, or risking his life in daring escapades, his unwavering courage and resilience were evident in every aspect of his life.

*** EMPATHY AND COMPASSION:**

Despite his reputation as a formidable warrior, Chhatrapati Shivaji Maharaj was known for his compassion towards his subjects and benevolent treatment of prisoners of war. Shivraj Bhushan captures his compassionate side, depicting instances where he showed mercy and kindness towards the weak and oppressed.

*** HEROIC IDEALS AND ETHICAL PRINCIPLES:**

Through his portrayal of Chhatrapati Shivaji Maharaj, Kavi Bhushan upholds the heroic ideals and ethical principles associated with the Maratha king. He highlights Chhatrapati Shivaji's unwavering commitment to justice, righteousness, and the welfare of his people, portraying

him as a noble and virtuous ruler who epitomized the ideals of dharma (righteousness) and rajdharma (dutiful governance). Kavi Bhushan's depiction underscores Chhatrapati Shivaji's legendary status as a symbol of valor, integrity, and moral rectitude in Indian history.

*** COMMITMENT TO JUSTICE:**

Chhatrapati Shivaji Maharaj was committed to upholding justice and protecting the rights of his subjects, regardless of their caste or creed. Shivraj Bhushan emphasizes his dedication to the welfare of his people and his efforts to establish a just and equitable society.

Chhatrapati Shivaji Maharaj, the founder of the Maratha Empire in western India, is celebrated for his commitment to justice and his vision of a just and equitable society. One of the literary works that reflect this commitment is "Shivraj Bhushan", an epic poem written by Kavi Bhushan, a poet in Chhatrapati Shivaji's court. Several episodes in the poem highlight Shivaji's commitment to justice. For example, Shivaji's establishment of a system of governance based on fairness and impartiality, his treatment of his subjects regardless of their caste or creed, and his efforts to protect the rights of the common people against oppression and exploitation are all emphasized in "Shivraj Bhushan."

The poem highlights Chhatrapati Shivaji's commitment to social justice and equality, transcending barriers of caste and religion. His inclusive policies and efforts to ensure the welfare of all his subjects are highlighted, promoting the ideals of unity and social harmony. The depiction of Chhatrapati Shivaji's valor and resistance against oppression in "Shivraj Bhushan" serves as an inspiration for generations of Indians in their struggle against injustice and tyranny. Chhatrapati Shivaji's leadership and military prowess are portrayed as exemplary, inspiring individuals to stand up against tyranny and fight for their rights.

"Shivraj Bhushan" portrays Shivaji Maharaj as a paragon of justice and righteousness, whose life and actions exemplify the ideals of fairness, equity, and compassion. Through this epic poem, Chhatrapati Shivaji's commitment to justice continues to be celebrated and remembered in Indian literature and culture.

*** CULTURAL ICON AND NATIONALIST SYMBOL:**

Shivraj Bhushan's portrayal of Chhatrapati Shivaji Maharaj in "Saat Sagar Se Bhi Gehra"

offers a nuanced and multi-dimensional perspective on the legendary Maratha king, capturing his heroic deeds, noble ideals, and enduring legacy in Indian history and culture. "Shivraj Bhushan" serves as a significant cultural icon and nationalist symbol that reflects the enduring legacy of Shivaji Maharaj in Indian society. The poem portrays Shivaji as a heroic figure who embodies the ideals of bravery, valor, and patriotism, making him a revered symbol of nationalism and cultural identity.

Chhatrapati Shivaji Maharaj is celebrated as a symbol of Maratha pride and identity. "Shivraj Bhushan" contributes to the preservation and propagation of Maratha culture and heritage by glorifying Chhatrapati Shivaji's achievements and emphasizing his role in defending and promoting Marathi culture and language.

*** CONCLUSION:**

"Shivraj Bhushan" played a crucial role in promoting nationalist sentiment during Chhatrapati Shivaji's time and continues to do so in contemporary Indian society. The poem highlights Chhatrapati Shivaji's struggle against foreign domination and his efforts to establish an independent Maratha kingdom, resonating with the aspirations of Indian nationalists for freedom from colonial rule.

Overall, "Shivraj Bhushan" not only celebrates the life and achievements of Shivaji Maharaj but also reinforces his status as a cultural icon and nationalist symbol. Through its portrayal of Shivaji's valor, leadership, and commitment to social justice, the poem continues to inspire reverence and admiration for Shivaji Maharaj among Indians, making him a revered figure in Indian history and culture. Shivraj Bhushan provides valuable insights into the leadership qualities of Chhatrapati Shivaji Maharaj, showcasing him as a visionary, courageous, strategic, empathetic, and just ruler who continues to inspire admiration and reverence centuries after his reign.

Primary Source:

Shivraj, Bhushan. By Kavi Bhushan collected by Parmanand Suhane, 1621Pub. Navalkishor Press, Lakhnaw.

“IF YOU CAN KEEP YOUR HEAD”

If you can keep your head when all about you
Are losing theirs and blaming it on you;
If you can trust yourself when all men doubt you,
But make allowance for their doubting too:
If you can wait and not be tired by waiting,
Or, being lied about, don't deal in lies,
Or being hated don't give way to hating,
And yet don't look too good, nor talk too wise;
If you can dream- -and not make dreams your
master;
If you can think- -and not make thoughts your
aim,
If you can meet with Triumph and Disaster
And treat those two impostors just the same:.
If you can bear to hear the truth you've spoken
Twisted by knaves to make a trap for fools,
Or watch the things you gave your life to,
broken,
And stoop and build'em up with worn-out tools;
If you can make one heap of all your winnings
And risk it on one turn of pitch-and-toss,
And lose, and start again at your beginnings,
And never breathe a word about your loss:
If you can force your heart and nerve and sinew
To serve your turn long after they are gone,
And so hold on when there is nothing in you
Except the Will which says to them: 'Hold on! '
If you can talk with crowds and keep your
virtue,
Or walk with Kings- -nor lose the common

touch,
If neither foes nor loving friends can hurt you,
If all men count with you, but none too much:
If you can fill the unforgiving minute
With sixty seconds' worth of distance run,
Yours is the Earth and everything that's in it,
And- -which is more- -you'll be a Man, my son.

Collected By – Desale Rushikesh
Deepak (TYBA)

POUR A BUCKET OVER THEIR HEAD

Our heart is only the size of a fist
But it contains an ocean of love
Inexhaustible, wavy, exquisite
Fed by the universe, flowing in from above
Take a bucket with you wherever you go
The ocean will never dry up, let it flow
Pour a few buckets of love over anyone you
meet
All are longing for love; a sea of it, they need.
Pouring out that ocean from within to all
Will bring a mountain of pleasure and ease
You and humanity will get filled with soul
Let's fill the whole world with love and peace

Collected By –
Valvi Tushar Ramdas (TYBA)

“DREAMS”

Hold fast to dreams
For if dreams die
Life is a broken-winged bird
That cannot fly.
Hold fast to dreams
For when dreams go
Life is a barren field
Frozen with snow.
“FIRE AND ICE”
Some say the world will end in fire,
Some say in ice.
From what I've tasted of desire
I hold with those who favor fire.
But if it had to perish twice,
I think I know enough of hate
To say that for destruction ice
Is also great
And would suffice.

Collected By –
Pawar Rinal Vijay
(SYBA)

Love and beauty

The universe has given me a million flowers
Just for me to see and smell and adore
Perhaps there were many more
That is something
I am truly grateful for
I enjoyed a thousands of friendship hours
Lovely, touching my heart and my soul's core
Perhaps there were many more
That is something I am truly grateful for
Oh my God in this big universe
In love and beauty, we are immersed
All we have to do is open our heart and mind
Beauty, love and friendship for all of human-
kind.

Collected By –
Pawar Bhagyashri Kiran

Tourist Places in Nandurbar District of Maharashtra

Dr. Sharad Baburao Sonawane
Associate Professor of Political Science

Abstract

Although Nandurbar is known as a tribal district of Maharashtra, it was a major administrative division and taluka of Khandesh during the British period. Later, Khandesh district was divided into two districts namely East Khandesh and West Khandesh. The region of today's Dhule and Nandurbar districts was then called Paschim Khandesh. Located in the northern part of Maharashtra, this district has many religious and picturesque tourist spots. Toranmal in Nandurbar district which is the second coldest place in Maharashtra is a major tourist destination and it has Yashwant Lake, Sita-Khani basin, many green natural scenery, mountains, valleys and waterfalls. Many tourists from Maharashtra, Gujarat and Madhya Pradesh come here to enjoy the nature. Along with this, major tourist places like Prakasha, Shirish Kumar Martyr's Memorial, Asthamba, Sarangkhedha, Unavadev etc. in Nandurbar district are adding to the glory of Nandurbar district. Nandurbar district is connected by national and state highways and railways.

Key words

Toranmal, Sarangkhedha, Asthamba, Unavadev, Prakasa.

Introduction

Nandurbar district is known as the tribal district of Maharashtra. Nandurbar district has a large population of tribals and this district ranks third in the state of Maharashtra. According to the 2011 census, Nandurbar is known as a district with predominantly tribal population as 11,41,933 i.e. 69.28 percent of the population represent tribals (Scheduled Tribes) out of 16,48,295 population. The nature and people (tribals) here also give a feeling of natural and innocent beauty. Though Nandurbar district is small in size compared to other districts of the state, it is rich in nature's gifts. Nandurbar district has many picturesque religious and tourist places with various shades of nature. An attempt has been made to introduce them in the present paper.

History of Nandurbar District

Nandurbar was mentioned in the Nagad copper plate as the site of an ancient district division of Western Khandesh and a politically important city during the reign of the 7th century Sendrak king Nikumbha Allashakti. The city named 'Nandipurduar' in the ancient copper plates means today's Nandurbar city. During the rule of the Rashtrakuta dynasty, 'Nandipuradwari' meant the gate of Nandipura. During the Gurjar rule, the town of 'Nandipuradwari' gained fame as an important place in Western India. During the reign of Gurjar Raja II, the city gained an important position as a politically important Thane. Hence Gujar king Dadda-II is seen to have extracted two copper plates from Kaira and Sankheda from that place.¹ This region of Khandesh province is rich in ancient and historical heritage. According to mention in Ramayana, Mahabharata and Sudesh Kumar biography, this region was known as Krishik in ancient times. After that, during the Yadav period, it was also known as Seundesh after King Seunchandra. In Bhishmaparva of Mahabharata various regions such as Gomata, Mandaka, Khanda Vidarbha and Rupvahika are mentioned. In it 'Khanda' means 'Krishna's country'. Even today Nandurbar city is referred to as 'Nandnagari'.

According to Abul Fazal, a famous scholar and writer at the court of Mughal Emperor Akbar, Sultan Ahmed I of Gujarat bestowed the title of 'Khan' on Malik Nasir, the second Farooqui king of Thalner, and the region under his control came to be known as Khandesh.² Looking at the word 'Khan', this argument about the etymology of the name Khandesh seems true, but V.K.Rajwade has tried to destroy it. According to British authority Sinclair, Khandesh means Kanhdesh of origin. Shri.Sha.Ba.Joshi's opinion is also similar and he has mentioned that the word Khandesh may have come from the name 'Kannadesh'. Some scholars have expressed the opinion that Kannada means Krishna's country. According to V.K.Rajwade, a king named Krishna alias Kanh of the Yadav clan of Devagiri gave his name to this province, so the name Khandesh may have been popularized by corruption of Kanhadesh, Kanhdesh, Kahandesh and Khandesh Asha.³

The medieval historian Ferishta first mentioned this region as Khandesh in his famous work 'Gulshane Ibrahimi'. Before the establishment of Muslim rule over Khandesh, this region was not known as Khandesh. Ferishta has written this in his book. But he seems to have deliberately avoided mentioning the name by which the region was formerly known.

Later, when the British officer Briggs was appointed as the Collector of Khandesh Province during the Company Government, he translated the book 'Gulshane Ibrahimi' into English. From that book we get information about Farooqui kings who passed away in Khandesh. This gives historical information of about 250 years of the Middle Ages.⁴ From this it is seen that Nandurbar district has a very rich history. Also, the geography of this district is also flourished with mountains and valleys, rivers which are inventions of nature.

Geographical Structure of Nandurbar District

The natural boundary of the district is the range of Satpuda mountains in the north of Nandurbar district and the geographical area of the district is 5,955 sq km. is In terms of the total area of the state of Maharashtra, Nandurbar district covers 1.60 percent of the district and is the 31st district in the state in terms of area.⁵

Nandurbar district is spread between 21.00 to 22.03 north latitude and 73.31 to 74.32 east longitude. Nandurbar district which is generally round is a part of Deccan Plateau and geographically the district is divided into three divisions according to the high-low climate, rainfall and topography. The first division comprises mostly tribal-inhabited forests of the Satpuda Mountains and hilly areas of Akrani (Dhadgaon), Akkalkuwa and Taloda talukas. The densely forested and hilly areas still lack adequate transportation facilities. However, due to the works done under the tribal sub-plan and the special plan approved by the government, it seems that communication facilities have been made available in Akkalkuwa and Akrani talukas to a large extent. In the second section, there is a strong belt of Tapi Valley and this is a fertile region with irrigation facilities. Entire talukas of Shahada and Nandurbar and parts of Akkalkuwa and Taloda talukas fall under this division. The third division comprises the hilly tracts of the Sahyadri mountain range in the south-west of the district and includes Nawapur taluka. To the north of the Tapi river, there are several ranges of Satpuda mountains and because of this remote mountain range, there are no easy communication facilities connecting this district with the states of Gujarat and Madhya Pradesh. The altitude of this district is about 180 to 215 above sea level. But the height of some peaks of Satpuda mountain is 925 meters. Also the northwestern border of the district is surrounded by the Sahyadri mountain ranges.⁶

Major Religious and Tourist Places in Nandurbar District

Nandurbar district has many historical, ancient and natural rich tourist spots and the government has recognized 2 tourist spots in the district as 'B category' i.e. district level important tourist spots and 22 tourist spots as 'C category' i.e. local level important tourist spots. Also, their development plans have been approved in principle by the government.⁷ A brief introduction of some major tourist spots in the district is as follows.

1. Prakasa

Prakasa in Shahada taluka is famous as the pilgrimage site of Prati Kashi and many devotees and tourists come to see the two temples Kedareshwar and Sangameshwar among the many Shiva temples here. At this place, the flag-raising ceremony held every twelve years is celebrated with great enthusiasm.⁸ This place in Shahada taluka on the banks of river Tapi is known as Dakshin Kashi and Dakshin-Kashi is as important as North.⁹

2. Toranmal

Toranmal is the second coldest place in Maharashtra and is famous as a tourist destination, covering an area of about 415 chowkims at an altitude of 1,155 meters above sea level. Many tourists from Maharashtra, Gujarat and Madhya Pradesh come to this place to enjoy the nature.¹⁰ This cool air tourist destination has many green natural scenery like Yashwant Lake, Sita-Khani Valley, scenic, mountains, valleys, waterfalls and numerous pylons on the earth.¹¹ In the Mahabharata, Yuvanasva is mentioned as the chief king of Toranmal. This king had a conflict with the Pandavas. Ptolemy, a Greek geographer, mentions the archway as 'Tiatura' in his work.¹²

3. Asthamba

Asthamba is a religious place in Akrani taluka of Nandurbar district and the Asthamba Mela held here is considered to be the most important tribal fair of South Gujarat and North West Maharashtra. Astambha Peak is famous for the abode of Ashwatthama and many devotees trek to this peak during Diwali. During the Diwali festival, a fair is held at this place for 10 to 15 days. Asthamba is considered one of the mythological characters in the Hindu epic Mahabharata. According to tribals, he is Asthamba i.e. Ashvathama, son of Guru Dronacharya.¹³

4. Unavadev

Unavadev hot springs are located 6 km from Adavad village in Shahada taluka of the district. are at a distance. The main spring of the temple here is of hot water and sweet water flows throughout the year from the shape like a cow's mouth.¹⁴

5. Shirishkumar Mehta Memorial

Shirish Kumar's Martyrdom Memorial is awe-inspiring in Nandurbar town. Also Shirish Kumar Udyan has been created in Nandurbar city in his memory.¹⁵ During the Indian independence struggle, Mahatma Gandhi launched the Chalejaw Movement on August 8, 1942 to expel the British from India. On his one month anniversary on 9 September 1942, the students of Nandurbar's Municipal High School decided to take out a procession in his monthly memory. About three hundred students participated in this procession organized by Mr. Shirishkumar and his companions. Shirishkumar had the tricolor of the Indian flag. The procession took a violent turn from Municipal High School to Panjrapol and from there crossing the Mangal Police Gate to Manik Chowk when an agitator attacked Police Sub-Inspector Mr. Sheikh who was accompanying the procession with a knife on his right shoulder. Shirish Kumar Pushpendra Mehta, a boy of about 15 years of age,¹⁶ also died among the five students who died in indiscriminate firing by the police this time. Along with him, Dhansukhlal Wani, Ghanshyam Das, Shashidhar Ketkar and Laldas also died at the same place. The firing case had a great effect on the people of Khandesh and the common people felt hatred towards the British government. A year after this incident, on September 9, 1943, a memorial day was observed at Nandurbar in memory of the children who lost their lives in firing. Later on 9th September 1945, Sana Guruji came to Nandurbar to celebrate Martyrdom Day, saluted the martyrs and held a huge meeting there in the evening and proposed a memorial for the martyrs at Nandurbar. The attendees accepted this suggestion and many people announced donations in the meeting itself. Accordingly Shirish Kumar Martyr Memorial was erected at Nandurbar. It is inspiring to all.¹⁷

6. Sarangkheda

At Sarangkheda in Shahada taluka there is a temple of Ekmukhi Datta of Mahanubhava sect and a fair is organized every year on Datta Jayanti. The horse market here is the special attraction of this fair and horse lovers from different parts of the country

bring their horses to this horse market. At this time horses are also bought and sold here.¹⁸

Transportation System in Nandurbar District

Nandurbar is a major town on the Ahmedabad-Howrah Western Railway route and is 401 km from the state capital Mumbai. Also Nandurbar city is connected with various cities of the country through railway lines. The Surat-Bhusawal route of the Western Railway from Nandurbar district passes through Navapur and Nandurbar talukas. Its length is 90 km and there are eleven other railway stations along with two major railway stations namely Nandurbar and Navapur.

Along with railways, national and state highways also pass through Nandurbar district. Also, the road network for internal transport in the district is also increasing. As on 31 March 2020, the total length of roads in the district is 7,487.19 km. Out of which, 65.55 percent are under Zilla Parishad, 29.12 percent under Public Works Department and 5.33 percent under municipal limits. The major state highway Barhanpur-Ankleshwar passes through Shahada Taloda and Akkalkuwa talukas from the district and the Surat-Nagpur national highway passes through Navapur taluka. According to the type of road surface in the district, 63.89 percent of the total roads are asphalt, 0.92 percent cement, 11.96 percent gravel and 23.23 percent other roads. per hundred sq. km by the end of March 31, 2020. The length of roads per area is 125.73 sq. km. That's it. Thus, out of total enumerated towns and villages in the district, 886 enumerated towns and villages are connected by perennial roads while 8 enumerated towns and villages are connected by eight-monthly roads.¹⁹

Conclusion

Nandurbar district has a rich cultural background and the region has seen many regimes like Hindu, Buddhist and Muslim as well as British rule. Also many evidences of ancient civilization have been found in this area. Therefore, the antiquity of Nandurbar is proved by archaeological evidence. Apart from this, a factor that adds to the social and cultural beauty of this nature-gifted region is the abode of the tribal community here. Nandurbar district is a special identity of the tribal people living in the hill slopes and valleys of the Satpuda Mountains. The tourist destinations of Nandurbar district are full of natural richness and are eager to give tourists a sense of the masterpiece of nature's beauty. Thus Nandurbar district situated in the north of Maharashtra is rich in many religious and tourist places.

**राष्ट्रीय सेवा योजना नियमित
कार्यक्रम अहवाल**

डॉ.अजय पी.नांद्रे, रासेयो कार्यक्रम अधिकारी
डॉ.कैलास बी.वाघ, रासेयो सहा. कार्यक्रम अधिकारी
डॉ.मनिषा उ. पाटील, रासेयो महिला कार्यक्रम अधिकारी

१) दिनांक ५ जुन २०२३ राष्ट्रीय सेवा योजना विभाग याच्या संयुक्त विद्यमाने दि. ६ जुन हिंदवी स्वराज्याची पताका अभिमानाने फडकवणारे महापराक्रमी, आराध्यदैवत, रयतेचे राजे छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या राज्यभिषेक दिना निमित्ताने प्रतिमा पुजन करण्यात आले. या कार्यक्रमासाठी साक्री तालुका विधायक समितिचे अध्यक्ष श्री.सुजन सोनवणे, म्हसदी महाविद्यालयाचे, कबचौउमवी येथील सिनेट सदस्य डॉ. ऋषीकेश चित्तम तसेच निवृत्त प्राध्यापक डॉ.सुर्यवंशी सर यांना प्रमुख अतिथी म्हणून निमंत्रित करण्यात आले होते. या अतिथींच्या हस्ते राजे शिव छत्रपती यांच्या प्रतिमेचे पूजन करण्यात आले. या कार्यक्रमा प्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे यांनी राजे शिव छत्रपती यांनी ६ जून १६७४ रोजी हे रयतेचे राजय शाशवत, चिरंतन रहावे. म्हणून महाराजांनी स्वतःचा राज्याभिषेक करून घेतला. याच दिवशी शिवाजी महाराज छत्रपती झाले होते. परकीय आणि स्वकीयांबरोबर अशा जुलमी सत्ताधीशांशी, वतनदारांशी अनेक लढाया. युध्दे करून महाराष्ट्र भूमीत कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन डॉ.विजय देसले यांनी केले तर प्रास्ताविक डॉ.अजय नांद्रे यांनी केले. तर आीर डॉ.मनिषा पाटील यांनी केले. तसेच कार्यक्रम यशस्वितेसाठी शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी सहकार्य केले.

२) २१ जुन २०२३ रोजी रासेयो एककाच्या वतीने जागतिक योग दिवस महाविद्यालयातील प्रांगणात सकाळी ६ वाजेला साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमासाठी याग शिक्षक श्री. म्हसू सोनवणे, भदाणे येथील समाजिक कार्यकर्ते असून त्यांनी पतंजली योगपीठतर्फे प्रशिक्षण घेतले आहे. त्यांनी निमंत्रित केले होते. त्यांनी विविध योग प्रात्याक्षिके करून त्याचे महत्व विषद केले. तसेच महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे हेही उपस्थित होते तसेच महा. शिक्षक व विद्यार्थी ही उपस्थित होते.

३) त्रिमूर्ती शिक्षण संस्थेचे संस्थापक स्व.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले यांच्या जयंती निमित्ताने महाविद्यालयाच्या माध्यमातून सप्ताह साजरा केला जातो. त्याचाच एक भाग म्हणून दिनांक २ ऑगस्ट रोजी मालपूर येथील राम नगरच्या डोंगरावर प्रती वर्षाप्रमाणे यावर्षीही वृक्ष लागवड व वृक्षांचा वाढ दिवस साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमासाठी संस्थेच्या सचिव आदरणीय श्रीमती डॉ.मंगलाताई देसले उपस्थित होते. त्यांनी डोंगरावर गतवर्षी झालेल्या वृक्षारोपणाची प्रथम पाहणी केली. व तेथील वृक्ष लागवड व संवर्धन झालेली प्रक्रिया पाहून व डोंगरावर सितसन इंडियाच्या माध्यमातून डोंगरावर पाणी पोचवण्याचे कार्य पाहून समाधान व्यक्त केले. त्याचप्रमाणे भविष्यात जर या डोंगरावर अर्थप्राप्ती होईल व स्थानिकांना रोजगार मिळेल अशा प्रकारचे वृक्ष

लागवड व संवर्धन करण्याचे याप्रसंगी आव्हान केले. व त्यानंतर मॅडमच्या दहा फूट उंचीचे दहा वडांच्या झाडांची लागवड करण्यात आली. त्याचप्रमाणे महाविद्यालयाच्या प्राचार्य डॉ.पी.एस. सोनवणे यांच्या हस्ते ही वृक्षारोपण करण्यात आले तसेच निसर्ग मित्र समितीचे क्रियाशील पदाधिकारी श्री.सुरेशभाऊ पारख हे ही प्रमुख अतिथी म्हणून उपस्थित होते. निसर्ग मित्र समितीचे सदस्य व सामाजिक कार्यकर्ते श्री.नंदलाल नांद्रे हेही उपस्थित होते त्याचप्रमाणे महाविद्यालयातील सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी उपस्थित होते. या कार्यक्रमासाठी विशेष सहकार्य निसर्ग मित्र संस्था व महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना एककाचे कार्यक्रमाधिकारी, सहाय्यक कार्यक्रम अधिकारी व महिला कार्यक्रमाधिकारी यांचे सहकार्य लाभले.

४) दिनांक ३ ऑगस्ट रोजी श्रीमती विमल उत्तमराव पाटील कला व कै.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना एककाच्या वतीने त्रिमूर्ती शिक्षण संस्थेचे संस्थापक अध्यक्ष कै.डॉ.बाबासाहेब भास्कर सदाशिव देसले यांच्या जयंती सप्ताह निमित्ताने आज ग्रामीण रुग्णालय साक्री व देसले हॉस्पिटल साक्री येथे फळ वाटप करण्यात आले. प्रतिवर्षी साक्री शासकीय रुग्णालय येथे फळ वाटप कार्यक्रम आयोजित करण्यात येतो या कार्यक्रमासाठी संस्थेच्या सचिव आदरणीय श्रीमती डॉ.मंगलाताई देसले यांच्या हस्ते शासकीय रुग्णालयातील रुग्णांना फळ वाटप करण्यात आले. त्याचप्रमाणे शासकीय रुग्णालयाचे मुख्य डॉ.नांद्रे एस.पी.तसेय महाविद्यालयाचे प्राचार्य आदरणीय डॉ.पी.एस.सोनवणे यांच्या शुभस्ते ही रुग्णांना फळ वाटप करण्यात आले. या कार्यक्रमाचे आयोजक राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रमाधिकारी डॉ. कैलास वाघ महिला कार्यक्रमाधिकारी डॉ.मनिषा पाटील तसेच महाविद्यालयातील सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी उपस्थित होते.

५) दिनांक ४ ऑगस्ट रोजी श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कै.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना एककाच्या वतीने त्रिमूर्ती शिक्षण संस्थेचे संस्थापक अध्यक्ष कै.डॉ.बाबासाहेब भास्कर सदाशिव देसले यांच्या जयंती निमित्ताने सप्ताह साजरा केला जातो. त्याचाच एक भाग म्हणून आज रक्तदान शिबिराचे आयोजन केले गेले होते. या रक्तदान शिबिराच्या उद्घाटनासाठी संस्थेच्या सचिव आदरणीय श्रीमती डॉ.मंगलाताई देसले ह्या प्रमुख उद्घाटक म्हणून उपस्थित होते त्यांच्या हस्ते रक्तदान शिबिराचे उद्घाटन झाले. या रक्तदान शिबिरासाठी धुळे येथून भाऊसाहेब हिरे शासकीय रुग्णालयातील रक्तपेढीस निमंत्रित करण्यात आले होते. त्यासाठी शासकीय रुग्णालयाचे वैद्यकीय अधिकारी डॉ.जयप्रकाश पुपुलवाड, श्री.चंदुलाल साठे, श्री.हेमंत देवरे व त्यांची संपूर्ण टीम उपस्थित होते. या रक्तदान शिबिरासाठी महाविद्यालयातील विद्यार्थी प्राध्यापक शिक्षकेतर कर्मचारी तसेच देसले हॉस्पिटल मधील

कर्मचारी व परिसरातील रक्तदात्यांनी रक्तदान शिबिरात सहभाग घेतला. या कार्यक्रमाप्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे यांनी रक्तदान या महान कार्याचे महत्व स्पष्ट केले व जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांना मतदान करण्यासाठी सहभागी होण्याचे आवाहन केले. तसेच संस्थेच्या सचिव श्रीमती डॉ.मंगलाताई देसले यांनी आपले अध्यक्ष मनोगतात रक्तदानाबद्दल असणारे गैरसमज याविषयी मार्गदर्शन केले. या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रमाधिकारी डॉ.अजय नांदे यांनी केले तर प्रास्ताविक सहाय्यक कार्यक्रम अधिकारी डॉ.कैलास वाघ यांनी केले तर कार्यक्रमाचे आभार डॉ.विजय देसले यांनी व्यक्त केला. या प्रसंगी सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी उपस्थित होते.

६) दिनांक ५ ऑगस्ट रोजी त्रिमूर्ती शिक्षण संस्थेचे संस्थापक अध्यक्ष यांच्या ७४ व्या जयंतीनिमित्त आयोजित सप्ताहाचे समारोप कार्यक्रम संपन्न श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कै.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालयात त्रिमूर्ती शिक्षण संस्थेचे संस्थापक अध्यक्ष स्व.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले यांच्या जयंती निमित्त आयोजित सप्ताह कार्यक्रमाचे समारोप साजरी करण्यात आली. यासाठी पोलीस निरीक्षक श्री.निकम साहेब प्रमुख अतिथी म्हणून लाभले होते. तसेच या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी जळगाव विद्यापीठाचे माजी व्यवस्थापक परिषद सदस्य व मा.प्राचार्य डॉ.बी.एस.देसले लाभले होते. संस्थेचे सचिव डॉ.मंगलाबाई देसले डॉ. गोसावी, डॉ.भदाणे सि.गो.पाटील महाविद्यालयाचे नॅक कोआर्डिनेटर डॉ.ज्ञानेश्वर चव्हाण हे प्रमुख अतिथी म्हणून उपस्थित होते. त्यानिमित्ताने वेग वेगळ्या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. महाविद्यालयाचे भास्करीय या नियतकालीकेचे उपस्थित सर्व मान्यवरांच्या हस्ते संपादन डॉ.कैलास वाघ यांनी प्रकाशन करून घेतले. त्यानंतर यशस्वी विद्यार्थी व उत्कृष्ट कार्य करणाऱ्या प्राध्यापकांचे कौतुक मान्यवरांच्या हस्ते करण्यात क्रिडा विभाग समितीचे प्रा.अशोक भदाणे करून घेतले. तसेच महाविद्यालयाला दिल्लीच्या नॅक समितीकडून बी+ ही ग्रेड मिळाली त्यामुळे संस्थेचे सचिव डॉ.मंगलाताई देसले यांनी सर्व कर्मचाऱ्यांचा सत्कार केला. त्यानंतर संस्थेचे संस्थापक अध्यक्ष यांच्या विषयीचे अनुभव डॉ.विजय देसले यांनी कथन केले. तसेच एनआयसी कॅम्प रेवाडी हरिणाणा येथे कु.सुवर्णा देसले या विद्यार्थी ने कॅम्प केला त्याविषयी व महाविद्यालयाने दिलेल्या संधीमुळे तिने मनोगत व्यक्त केले. तसेच डॉ.ज्ञानेश्वर चव्हाण यांचाही या प्रसंगी सत्कार करण्यात आला व त्यांनी आपल्या मनोगतात सहकार्याची वृत्ती जोपसल्याने जिवनात सकारात्मक उर्जा निर्माण होते व ती प्रत्येकाला यशस्वी होण्यासाठी खूप फायदेशिर असते.

एपीआय श्री निकम साहेब सांनी विद्यार्थी दशेत औपचारिक-अनौपचारिक दोन्ही शिक्षणाचा मनापासून अभ्यासाचे सातत्य अतिशय महत्वाचे आहे. अनेक सामान्य विद्यार्थी स्पर्धा परीक्षेत यशस्वी झाले आहेत. कारण अभ्यासातील सातत्य व शिक्षकांचे योग्य मार्गदर्शन घेणे आवश्यक आहे. आदरणीय श्रीमती डॉ.मंगलाताई

देसले यांनी संस्थापक अध्यक्ष स्व.बाबासाहेब देसले यांनी केवळ विद्यार्थी हित लक्षात घेऊन संस्थेची स्थापना केली होती. आणि हे धोरणे होते. म्हणूनच विविध नाविन्यपूर्ण विषय महाविद्यालयात सुरु करण्यात आलेले होते.

७) दिनांक ९ ऑगस्ट रोजी श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कॅ.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालयाचे राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या वतीने स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव निमित्ताने मेरी माटी मेरा देश हा उपक्रम शासनाच्या व विद्यापीठाच्या परिपत्रकानुसार साजरा करण्यात आला. प्रथम क्रांती दिवस शहिदांना नमन करून भगतसिंग यांच्या प्रतिमेचे व जागतिक आदिवासी दिनानिमित्ताने बिरसा मुंडा यांच्या प्रतिमेचे पूजन करण्यात आले. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष महाविद्यालयाचे प्राचार्य आदरणीय डॉ.पी.एस.सोनवणे हे होते. त्यांनी आपल्या अध्यक्ष मनोगतात क्रांती दिवसा निमित्ताने स्वातंत्र्य चळवळीतील स्वातंत्र्यवीरांचे योगदान याविषयी तसेच जागतिक आदिवासी दिनानिमित्ताने आदिवासी बांधवांना शुभेच्छा देऊन आदिवासी साहित्य कला संस्कृती निसर्ग इ. परंपरागत वारसा जोपासण्याचे महान कार्य गेल्या अनेक शतकापासून होत आहे. याविषयीचे त्याचे महत्व स्पष्ट केले व मेरी माटी मेरा देश या उपक्रमांतर्गत जलस्रोत संवर्धन, पंचप्राणांची शपथ, वसुंधरा वंदन, स्वातंत्र्यवीरांना नमन ध्वजारोहण राष्ट्रगान इत्यादी कार्यक्रमांचे आयोजन देश हितासाठी गरजेचे असल्याने हे राबविले जात आहे. यासाठी सर्वच विद्यार्थ्यांनी वर्षभर राबवल्या जाणाऱ्या या कार्यक्रमांमध्ये सक्रिय सहभाग नोंदवल्या विषयी आवाहन केले. त्यानंतर उपस्थित सर्वांनी पंचप्राण शपथ व सेल्फी घेतली.

८) दिनांक ९ ऑगस्ट रोजी श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कॅ.डॉ.भास्कर सदस्यदेसले विज्ञान महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या वतीने स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव निमित्ताने मेरी माटी मेरा देश हा उपक्रम शासनाच्या व विद्यापीठातील राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या परिपत्रकानुसार साजरा करण्यात आला. यासाठी महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना एककाच्या वतीने दत्तमक घेतलेल्या मालपूर येथील रामनगर डोंगरावर आदिवासी बांधवांच्या हस्ते वृक्षारोपण करण्यात आले. या कार्यक्रमाप्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे यांनी शहिदांना नमन करून जागतिक आदिवासी दिनानिमित्त आदिवासींचे योगदान याविषयी मार्गदर्शन केले. या कार्यक्रमासाठी प्रमुख अतिथी मौजे मालपूर गावातील ग्रामसेवक श्री.सुशांत सोनवणे माजी सरपंच व शेतकीसंघ संचालक श्री.नैनेश भामरे पंचायत समिती सदस्य प्रतिनीधी व माजी सरपंच श्री पंकज भामरे, राष्ट्रवादी काँग्रेसचे युवा नेते व माजी सरपंच श्री सचिव सोनवणे, श्री.रमेश शिंदे, श्री.कैलास जाधव, श्री.बंडू काकुस्ते, मा.ग्रामपंचायत सदस्य श्री.भास्कर भिल मा ग्रामपंचायत सदस्य श्री.संजय भिल, गणेश जाधव तसेच मोठ्या प्रमाणात ग्रामस्थ उपस्थित होते. याप्रसंगी पंचप्राण शपथ अजय नांद्रे यांनी दिली. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन डॉ.अभिजित भामरे यांनी केले, कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक,

राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रमाधिकारी डॉ.अजय नांद्रे यांनी केले तर अभार राष्ट्रीय सेवा योजना सहाय्यक कार्यक्रमाधिकारी डॉ.कैलास वाघ यांनी मानले या प्रसंगी महाविद्यालयातील शिक्षक व मालपूर ग्रामस्थ माजी विद्यार्थी उपस्थित होते.

९) दिनांक ५ सप्टेंबर रोजी श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कै.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना एककाच्या व सांस्कृतिक विभागाच्या संयुक्त विद्यमाने भारताचे पहिले उपराष्ट्रपती व दुसरे राष्ट्रपती डॉ.सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांच्या जयंती निमित्ताने शिक्षक दिन साजरा केला जाते. त्या अनुषंगाने त्यांच्या प्रतिमेचे पूजन व त्यांच्या स्मृतींना उजाळा दिला. या कार्यक्रमाप्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य पी.एस.सोनवणे यांनी सर्वपल्ली राधाकृष्णन यांच्या शैक्षणिक, सामाजिक, सांस्कृतिक कार्याचा आलेख आपल्या मनोगतात स्पष्ट केला.

या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रमाधिकारी डॉ.अजय नांद्रे यांनी केले तर प्रास्ताविक राष्ट्रीय सेवा योजना सहाय्यक कार्यक्रमाधिकारी डॉ.कैलास वाघ यांनी केले तर कार्यक्रमाचे आभार सांस्कृतिक विभागाचे प्रमुख डॉ.विजय देसले यांनी मानले. या कार्यक्रमासाठी महाविद्यालयातील शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचारी व विद्यार्थी उपस्थित होते.

१०) दिनांक ६ सप्टेंबर रोजी श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कै.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना एककाचे शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ मधील उद्घाटन झाले, या उद्घाटनासाठी प्रमुख उद्घाटक म्हणून कबचौउमवि जळगाव येथील राष्ट्रीय सेवा योजना संचालक डॉ.सचिन नांद्रे उपस्थित होते. दिनांक ०५ सप्टेंबर रोजी रोटरी क्लब या सामाजिक संस्थेच्या वतीने डॉ.सचिन नांद्रे यांना शैक्षणिक, सामाजिक व सांस्कृतिक क्षेत्रात असलेले उत्तम कार्यामुळे नेशन बिल्ड अवार्ड देऊन सन्मानित करण्यात आले म्हणून त्यांचा महाविद्यालयाच्या वतीने सत्कार करण्यात आला तसेच महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे यांनाही शिक्षक दिनांच्या औचित्य साधून निसर्ग मित्र संस्थेच्या वतीने राज्यातील आदर्श प्राचार्य म्हणून पुरस्कार देण्यात आला त्या निमित्ताने सर्व शिक्षकांच्या वतीने त्यांचाही सत्कार करण्यात आला. याच कार्यक्रमाच्या प्रसंगी सुरुवातीला मेरी माटी मरे देश या उपक्रमांगर्तत अमृत कलश ठेवण्यात आला होता व प्रमुख अतिथीच्या उपस्थितीत या कलशात उपस्थिती एक मुठ माती विथ सेल्फी घेत कार्यक्रमाला सुरुवात केली. उद्यापासून सर्व विद्यार्थ्यांसाठी महाविद्यालयात परिसरात हा कलश ठेवण्यात येईल व तेथे सर्व विद्यार्थ्यांना कार्यक्रमाप्रसंगी केलेल्या आव्हानानुसार आपपल्या गावातून माती आणून या काळसात टाकतील. या कार्यक्रमाचे उद्घाटक डॉ.सचिन नांद्रे यांनी आपल्या उद्घाटनपर मनोगतात जीवनात यशस्वी आदर्श व्यक्ती जर व्हायचे असेल तर राष्ट्रीय सेवा योजना एककात सहभागी होणे

आवश्यक होणे आवश्यक आहे. देशात केंद्रत्यागी शक्ती निर्माण करण्यासाठी रासोयोजी काळाची गरज आहे. विद्यार्थ्यांमधील सुप्त गुण विकसित करण्यासाठी हे अतिशय उत्तम व्यासपीठ आहे या एककातून जीवनात विविध साध्य करता येतात व आपल्या केलेल्या कार्याची दखल घेत आपल्याला वेगवेगळ्या पातळ्यांवर सन्मानित करण्याची संधी उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. साकारात्मक ऊर्जा निर्माण करण्यासाठी हे एकक अतिशय फायदेशीर आहे दहा गुण मिळतात यासाठी नाही तर समाजात चांगलं व्यक्तिमत्व निर्माण करण्यासाठी हे एकक अतिशय फायदेशीर आहे दहा गुण मिळतात यासाठी नाही तर समाजात चांगलं व्यक्तिमत्व निर्माण होण्यासाठी सहभागी व्हा असे आव्हान त्यांनी केले.

यानंतर कार्यक्रमाचे अध्यक्ष महाविद्यालयातील प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे यांनी आपला अध्यक्ष मनोगतात जो जीवनात आलेले राष्ट्रीय सेवा योजनेचे फायदे व विद्यार्थ्यांसाठी भविष्यात असणाऱ्या विविध उत्तम संधी तसेच वेगवेगळ्या पुरस्कार व सर्वांगीण व्यक्तिमत्व विकासासाठी राष्ट्रीय सेवा योजनेचे व्यासपीठ अतिशय उत्तम संधी असून या संधीचे सोने करण्याचे आव्हान मा.प्राचार्यांनी केले.

या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन राष्ट्रीय सेवा योजना सहाय्यक कार्यक्रमाधिकारी डॉ.कैलास वाघ यांनी केले तर प्रास्ताविक राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रमाधिकारी डॉ.अजय नांद्रे यांनी केले तर आभार राष्ट्रीय सेवा योजना महिला कार्यक्रमाधिकारी डॉ.मनिषा पाटील यांनी केले.

११) राष्ट्रीय सेवा योजना विद्यार्थीनींच्या आयोजनाने भव्य नेत्रदान शिबिर संपन्न दिनांक १०-९-२०२३ रोजी रविवार साकळी दहा वाजता बालाजी मंगल कार्यालय कासारं येथे श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कॅ.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालय साक्री येथील राष्ट्रीय सेवा योजना एकक तसेच प्रवासी महासंघ आणि कांता लक्ष्मी शहा नेत्रालय नंदुरबार यांच्या संयुक्त विद्यमाने भव्य मोफत डोळे तपासणी व मोतीबिंदू ऑपरेशन शिबिर संपन्न.

या कार्यक्रमाचे आयोजन राष्ट्रीय सेवा योजना एककाची शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ मधील आदर्श विद्यार्थीनी कु.सुवर्णा भालचंद्र देसले या विद्यार्थ्यांनी साक्री तालुका प्रवासी महासंघाचे अध्यक्ष उद्योजक श्री.सुरेशभाऊ पारख यांच्या मार्गदर्शनात या कार्यक्रमाचे आयोजन करून यशस्वीरित्या संपन्न केला.

सदर शिबिरासाठी प्रमुख उद्घाटक म्हणून श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे उपस्थित होते. या कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान उद्योजक श्री.सुरेशभाऊ पारख यांनी भूषवले. या कार्यक्रमासाठी प्रमुख अतिथी म्हणून निसर्ग मित्र धुळे जिल्हा उपाध्यक्ष श्री.विलास देसले, लोकमतचे तालुका प्रतिनिधी श्री.विद्यानंद पाटील, श्री.सुहास सोनवणे, प्राचार्य श्री.बी.एम.भामरे, कार्यक्रमाधिकारी डॉ.अजय नांद्रे, महिला कार्यक्रम अधिकारी डॉ.मनिषा पाटील उपस्थित होते.

सर्व प्रथम या शिबिरासाठी कांतालक्ष्मी शहा नेत्रालयातील डॉ.गुणवंत कोळी यांनी उपस्थित सर्व रूग्णांना डोळ्याची तपासणी व ऑपरेशनची गरज याविषयी सविस्तर माहिती दिली. त्यानंतर कार्यक्रमाचे उद्घाटन प्राचार्य पी.एस.सोनवणे यांनी आपल्या उद्घाटनपर भाषणात हॉस्पिटलच्या सामाजिक कार्याविषयी तसेच उद्योजक श्री.सुरेश पारख यांनी आजपर्यंत शेकडो नेत्र तपासणी व मोती बिंदू ऑपरेशन शिबिराच्या आयोजक केले. म्हणून त्यांच्या कार्याला सलाम करत. सामान्य जनतेच्या तुलनेने ही अविरत चालणारी प्रक्रिया खूपच समाधान देणारी आणि आणि डोळे अतिशय सनमोल संपत्ती असून तिची काळजी घेण्यासाठी आजच्या शिबिराचे आयोजक कु.सुवर्णा देसले ही श्री.सुरेश भाऊंच्या मार्गदर्शनात छान असे आयोजन केलेले आहे. त्यानंतर कार्यक्रमाचे अध्यक्ष श्री.सुरेशभाऊ पारख यांनी आपल्या अध्यक्ष मनोगतात सुवर्णा करत असलेले कार्य लक्षात घेऊन तिला आजच्या कार्यक्रमाच्या आयोजक केलेले मला या सामाजिक कार्यात मनस्वी आनंद होतो व जेव्हा ऑपरेशन करून रूग्ण आपला आनंद व्यक्त करण्यासाठी प्रत्यक्ष भेटायला येतात त्यावेळेस त्यांचा आनंद पाहून माझा ही आनंद होत असल्याचे मत व्यक्त केले. आजपर्यंत हजारो रूग्णांना सेवा देण्यात संधी मिळाली. आज १०० पेक्षा जास्त रूग्ण नेत्र तपासणीसाठी उपस्थित आहेत व प्रत्येक शिबिरात अशाच प्रकारचा प्रतिसाद जनतेचा असतो म्हणूनच यापुढेही असेच कार्य अविरत सुरू राहिल असे आवश्वासन व्यक्त केले.

या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचलन कु.सुवर्णा भालचंद्र देसले हिने केले तर कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक श्री.विलास देसले यांनी केले कार्यक्रमाचे आभार श्री.सुहासभाऊ सोनवणे यांनी मानले. कार्यक्रम यशस्वीतेसाठी राष्ट्रीय सेवा योजनेचे शिक्षक व स्वयंसेवक विद्यार्थी यांनी विशेष प्रयत्न घेतले.

१२) दिनांक १६ सप्टेंबर २०२३ रोजी रासेयो आणि भूगोल विभागाच्या वतीने जागतिक ओझोन दिनानिमित्ताने कार्यक्रमाचे आयोजन. या कार्यक्रमासाठी माहविद्यालयातील प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे कार्यक्रमाचे प्रमुख अध्यक्ष होते. तर प्रमुख वक्ते भूगोल विभाग प्रमुख डॉ.अजय नांदे होते. या कार्यक्रमाप्रसंगी अजय नांदे यांनी ओझोन दिवस साजरा करण्यात विषयीची पार्श्वभूमी व्यक्त केली तसेच ओझोनचे महत्व ओझोन क्षयाचे परिणाम याविषयी मनोगत व्यक्त केले. तर अध्यक्ष भाषणात प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे यांनी ओझोन जीवनरक्षक वायू म्हणून कसं कार्य वातावरणात चालते व प्रखर किरणांना पृथ्वीकडे योण्यापासून संरक्षण कशाप्रमाणे निर्माण होते. याविषयी माहिती दिली म्हणून वातावरणातील ओझोनचे प्रमाण अबाधित राखण्यासाठी जनसामान्यांपर्यंत ओझोन विषयी माहिती पोहोचणे आवश्यक आहे. व जनजागृती निर्माण अबाधित राखण्यासाठी जनसामान्यांपर्यंत ओझोन विषयी माहिती पोहोचणे आवश्यक आहे व जनजागृती निर्माण करून पृथ्वीवरील पर्यावरण सुरक्षित ठेवण्यासाठी मानवाची भूमिका महत्वपूर्ण असल्याने येणाऱ्या पिढीपर्यंत याची माहिती

पोहोचवण्याच्या हेतूने असे दिवस साजरे केले जातात.

१३) श्रीमती विमलबाई पाटील महाविद्यालयात राष्ट्रीय सेवा योजना दिवस साजरा करण्यात आला दिनांक २५ सप्टेंबर रोजी त्रिमूर्ती शिक्षण संस्थेच्या श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कॅ.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना एककाच्या वतीने राष्ट्रीय सेवा योजना दिवसा निमित्ताने व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमासाठी अध्यक्ष म्हणून महाविद्यालयाचे प्राचार्य पी.एस.सोनवणे उपस्थित होते. प्रमुख व्याख्याते म्हणून सि.गो.पाटील महाविद्यालयातील मराठी विभाग व राष्ट्रीय सेवा योजना तालुका समन्वय डॉ.विश्वास भामरे लाभले होते.

डॉ.विश्वास भामरे यांनी आपल्या मनोगतात राष्ट्रीय सेवा योजनेचे महत्व विविध उदाहरण देऊन विशद केलं. तसेच जीवनात खऱ्या अर्थाने यशस्वी व्यक्तिमत्व म्हणून जीवन जगायचे असेल तर राष्ट्रीय सेवा योजनेची भूमिका परिवर्तनशील असल्याने विद्यार्थी जीवनात मिळालेले संधीचे सोन करण्याचे आव्हान याप्रसंगी केले.

१४) दिनांक १ ऑक्टोबर २०२३ रोजी त्रिमूर्ती शिक्षण संस्थेचे श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कॅ.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालयातील रात्री सेवा योजना एकक, विद्यार्थी विकास व यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ यांच्या संयुक्त विद्यमाने राष्ट्रपिता महात्मा गांधी यांच्या जयंतीनिमित्ताने त्यांच्या प्रतिमेचे पूजन करण्यात आले तसेच महाविद्यालयातील प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे यांनी कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मनोगतात महात्मा गांधी यांनी स्वच्छता अभियान एक देशव्यापी चळवळ उभ केली होती. तसेच त्यांच्या कार्य गौरव विषयी सविस्तर अशी माहिती आपल्या मनोगतात दिली. त्यानंतर स्वच्छ भारत अभियान अंतर्गत महाविद्यालय परिसारात स्वच्छता अभियान सकाळी १० ते ११ या वेळेत भारताचे पंतप्रधान आदरणीय श्री.नरेंद्र मोदी यांच्या आव्हानानुसार राबवले. या उपक्रमाप्रसंगी स्वयंसेवक विद्यार्थ्यांनी स्वच्छतेचे गुण अंगीकारून समाजात वावरत असताना स्वच्छता दूत म्हणून संदेश व कार्य करण्याचे आव्हान प्राचार्य महोदयांनी केले.

या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रमाधिकारी डॉ.अजय नांद्रे यांनी केले तर प्रास्ताविक सहाय्यक कार्यक्रमाधिकारी डॉ.कैलास वाघ यांनी केले.

१५) दिनांक १३ ऑक्टोबर रोजी त्रिमूर्ती शिक्षण संस्थेचे श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कॅ.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालयातील राष्ट्रीयसेवा योजना एकाच्यावती विविध उपक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या एककाच्या वतीने मौजे मालपूर रामनगर या दत्तम गावात एका दिवशी शिबिराचे आयोजन करण्यात आले या कार्यक्रमास प्रमुख अतिथी म्हणून कबचौउमवि जळगाव

येथील राष्ट्रीय सेवा योजना संचालक डॉ.सचिन नांद्रे यांना प्रमुख उद्घाटक म्हणून निमंत्रित करण्यात आले होते. तसेच पिंपळनेर वनपरिक्षेत्र अधिकारी श्री.डी.आर.आडकिने हे प्रमुख अतिथी म्हणून निमंत्रित करण्यात आले होते. तर कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्राचार्य श्री.पी.एस.सोनवणे होते. मेरी माटी मेरा देश अभियानांतर्गत महाविद्यालयात येणाऱ्या प्रत्येक विद्यार्थ्यांने आपल्या गावातून एक मूठ माती आणून अमृत कलश यामध्ये सेल्फी विथ मिट्टी बरोबर ती माती अमृत कलश यामध्ये टाकायची होती या उपक्रमात विद्यार्थ्यांनी मोठ्या प्रमाणात सहभाग नोंदवला विद्यापीठाच्या परिपत्रकानुसार संकलित झालेली मातीतिल काही मातीचा दत्तम गावात अमृत उद्यान तयार करण्यासाठी वापर करायचे धोरण होते. त्यानुसार आज महाविद्यालयातील दत्तम गावात अमृत वाटिका तयार करण्यात आली व त्यात ७५ वृक्षांची लागवड करण्यात आली. या कार्यक्रमाबरोबर पिंपळनेर वनविभाग व महाविद्यालयाच्या संयुक्त विद्यमाने वन्यप्राणी सप्ताह साजरा करण्यात आला तसेच दत्तक गावात स्वच्छता अभियान ही राबवण्यात आले तसेच दत्तम गावात भव्य जनजागृती पर रॅली आयोजित करण्यात आली होती असे वेगवेगळे कार्यक्रम या एक दिवशीय शिबिरानिमित्ताने आयोजित करण्यात आले होते.

१६) दिनांक ३१ ऑक्टोबर रोजी श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील व कै.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना एककाच्या वतीने दिनांक ३१ ऑक्टोबर हा दिवस सरदार वल्लभभाई पटेल यांची जयंती व माजी प्रंतपधान स्वर्गीय इंदिरा गांधी यांचे पुण्यतिथी साजरा करण्यात आली. या कार्यक्रम प्रसंगी कार्यक्रमाचे अध्यक्ष महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस. सोनवणे होते तर प्रमुख वक्ते म्हणून निजामपूर महाविद्यालयातील मराठी विभाग प्रमुख डॉ.स्वी ठाकरे लाभ होते.

१७) दिनांक २ डिसेंबर रोजी त्रिमूर्ती शिक्षण संस्थेचे श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला कै.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना एककाच्या वतीने एक डिसेंबर एड्स दिवस कवयित्री बहिणाबाई चौधरी यांची पुण्यतिथी साजरी करण्यात आली. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस. सोनवणे होते तर प्रमुख वक्ते म्हणून राष्ट्रीय सेवा योजना माजी विभागिय समन्वयक डॉ.सतिष म्हस्के (पिंपळनेर महा.) लाभले होते. डॉ.म्हस्के यांनी आपल्या प्रमुख मनोगतात बहिणाबाई चौधरी यांनी आपल्या जीवन कार्यात अनमोल शब्दांचे माळ गुंफून समाज प्रबोधनाचे खूप मोठे कार्य त्या माध्यमातून केलेले. पाहायल मिळते म्हणून विद्यार्थी मित्रांनो त्यांचे विचार लक्षात घेऊन जर जीवनात कृतीत आणले तर निश्चितच आपणार यशस्वी होण्यासाठी फायदेशीर ठरतील म्हणून त्यांच्या जीवनकार्याचा आढावा एक तासाच्या भाषणातून घेता येणार नाही. म्हणून त्यांचे प्रत्यक्ष वाचनातून जाणून घेतले जर अधिक उपयोगी होईल. म्हणून त्यांच्यावरील पुस्तके अभ्यासाचे आव्हान याप्रसंगी केले. तर प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे

यांनी सर्व प्रथम १ डिसे. जागतिक एड्स दिनानिमित्ताने दरवर्षी मोठ्या प्रमाणात जनजागृतीचे कार्यक्रम जगात राबविले जातात व त्यामुळेच वर्तमान स्थिती या मानवी आपत्तीवर नियंत्रण मिळविण्यात निश्चितच यश कलाभले आहे तरी अद्याप पुर्णपणे या आपत्तीचे समुळ उच्चाटन करण्यासाठी जनजागृती गरजेचे आहे. म्हणून राहून तारुण्यात आपल्या आरोग्याकडे लक्ष देण्याचे आव्हान केले. तसचे कवयित्री बहिणाबाई चौधरी याची पुण्यतिथी त्या निमित्ताने त्याच्या जीवनकार्याविषयी आपल विचार व्यक्त केले. शिक्षणाच्या दृष्टीने अशिक्षित होत्या मात्र विचाराच्या दृष्टीने खुप ज्ञानी होत्या असे त्यांच्या कवितांतुन लक्षात येते. म्हणून समाज प्रबोधक म्हणून बहिणाबाई कार्य केले व आपल्या परिवारातील वृध्द व्यक्तीच्या मुखातुन जी शब्दाची माळ बाहेर पडते ते संकलीत करण्याचे आव्हान रासेयो स्वयम सेवकांनी केलेत.

१८) दिनांक ६ डिसेंबर रोजी त्रिमूर्ती शिक्षण संस्थेचे श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कै.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना एककाच्या वतीने ६ डिसेंबर भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा महापरिनिर्वाण दिवस साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे होते तर प्रमुख वक्ते म्हणून इतिहास विभाग प्रमुख डॉ.विजय देसले हे होते.

१९) राजमाता जिजाऊ व स्वामी विवेकानंद यांच्या जयंतीनिमित्त विमलबाई महा. कार्यक्रम संपन्न दिनांक १२ जानेवारी रोजी त्रिमूर्ती शिक्षण संस्थे श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कै.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना एककाच्या वतीने राष्ट्रीय युवा दिन आणि राजमाता जिजाऊ यांची जयंती साजरी करण्यात आली. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष महाविद्यालयाचे रासेयो कार्यक्रम अधिकारी डॉ.अजय नांद्रे होते तर प्रमुख वक्ते म्हणून साक्री शासकीय रुग्णालयातील डॉ.योगेश नांद्रे लाभले होते. डॉ.योगेश नांद्रे यांनी आपल्या प्रमुख मनोगतात युवकांना आरोग्य संपन्नता राखण्यासाठी प्रयत्नशिल राहण्याचे आव्हान केले यासाठी विद्यार्थ्यांना आरोग्य संपन्नतेसाठी शपथ दिली. तसेच कार्यक्रमाचे अध्यक्ष डॉ.अजय नांद्रे यांनी राजमाता जिजाऊ यांच्या प्रतिमेस अभिवादन करून त्या निमित्ताने त्यांच्या जिवनकार्याविषयी आपले विचार व्यक्त केले.

२०) दिनांक ८ मार्च २०२४ रोजी जागतिक महिला दिवस रासेयो विभागाच्या वतीने साजरा करण्यात आला. या प्रसंगी कार्यक्रमाचे सूत्र संचालन डॉ.कैलास वाघ यांनी केले. प्रास्ताविक डॉ.अभिजित भामरे यांनी केले. तर महिला दिनानिमित्ताने विकसित भारत निर्माण करण्यासाठी युवतींचे योगदान या विषयावर रासेयो कार्यक्रम अधिकारी डॉ.अजय नांद्रे मार्गदर्शन केले.

राष्ट्रीय सेवा योजना विशेष हिवाळी श्रमसंस्कार शिबिर अहवाल

डॉ.अजय पी.नांद्रे, रासेयो कार्यक्रम अधिकारी
डॉ.कैलास बी.वाघ, रासेयो सहा.कार्यक्रम अधिकारी
डॉ.मनिषा पाटील, रासेयो महिला कार्यक्रम अधिकारी

त्रिमूर्ती शिक्षण संस्थेच्या श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कै.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजना एककाच्या वतीने दि.२५ जानेवारी २०२४ रोजी विशेष हिवाळी श्रीमसंस्कार शिबिराचे उद्घटन मौजे मालपूर येथील रामनगर या आदिवासी वस्तीमध्ये राष्ट्रीय सेवा योजनेचे संचालक मा.श्री.संजय सूर्यवंशी (पोलीस निरीक्षक) तसेच माजी श्री.मोतीलाल अहिरराव यांच्या हस्ते झाले तर प्रमुख अतिथी म्हणून त्रिमूर्ती शिक्षण संस्थेचे विद्यापीठाचे माजी उपकुलसचिव श्री.टी.एल.बोरसे सरपंच सौ.घमाबाई भिल, माजी सरपंच नैनेश भामरे, माजी सरपंच पंकज भामरे ग्रामसेवक सुशांत सोनवणे इत्यादी विविध मान्यवरांच्या उपस्थितीत उद्घाटन सोहळा पार पडला.

दिनांक २६ जानेवारी रोजी या शिबिरात वैचारिक प्रबोधन प्रथम सत्रासाठी दहिवेल महाविद्यालयातील प्रा.डॉ.वंदना पाटील यांनी स्त्रीशक्ती आणि समाज या विषयावर मार्गदर्शन केले. दुसऱ्या वैचारिक सत्रासाठी साक्री महाविद्यालयातील डॉ.निलेश मालीचकर यांनी शाश्वत विकास आणि युवक या विषयावर मार्गदर्शन केले. दिनांक २७ जानेवारी रोजी वैचारिक प्रबोधनासाठी प्रथम सत्रात श्री.अनिल सूर्यवंशी (माजी मेजर सुभेदार) यांनी आपत्ती व्यवस्थापन व आर्मी सर्व्हिसेस या विषयावर मार्गदर्शन केले तर दुसरा सत्रात डॉ.दिनेश माळी यांनी २१ व्या शतकातील युद्धाचे बदलते स्वरूप या विषयावर प्रबोधन केले.

दिनांक २८ जानेवारी रोजी प्रथम सत्रात डॉ.प्रतिभा चौरे यांनी देशाच्या सामाजिक व सांस्कृतिक विकासात युवकांचे योगदान या विषयावर वैचारिक प्रबोधन केले. दुसऱ्या सत्रात डॉ.अभिजित भामरे यांनी स्त्रियांच्या समस्या या विषयावर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

दिनांक २८ जानेवारी रोजी प्रथम सत्रात श्री.अमोल देवरे (मॅनेजर, इंडिया बँक साक्री) यांनी युवकांसाठी बँकिंग योजना याविषयी सविस्तर माहिती दिली तर द्वितीय सत्रात साक्री तालुका सिकलसेल समुपदेश डॉ.कांतीलाल चव्हाण यांनी सिकलसेल या आजाराविषयी जनजागृती केली. तसेच सायंकाळी साक्री आरोग्य विभागातील डॉ.योगेश नांद्रे यांनी शिबिरात मार्गदर्शन करण्यासाठी प्राचार्यांची विशेष परवानगी घेऊन एच.आय.व्ही.या विषयावर मार्गदर्शन केले.

दिनांक २९ जानेवारी रोजी प्रथम सत्रात डॉ.विश्वास भामरे, रासेयो विभागीय समन्वयक, सि.गो.पाटील महाविद्यालय साक्री यांनी नवीन शैक्षणिक धोरणे आणि अह्वाने या विषयावर मार्गदर्शन केले. तसेच बौद्धिक सत्राचा कार्यक्रम संपन्न झाल्यानंतर या आदिवासी वस्तीतील लोकांना मतदान जनजागृती रॅली काढण्यात आली.

शिबिराचा समारोप दिनांक ३१ जानेवारी २०२४ रोजी करण्यात आला. या कार्यक्रमाच्या समारोप कर्ते डॉ.हेमत पाटील रासेयो धुळे जिल्हा समन्वयक, डॉ.विश्वास भामरे, रासेयो साक्री तालुका विभागीय समन्वयक प्रमुख अतिथी श्री पंकज भामरे माजी सरपंच मालपूर हे होते. तर कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्राचार्य पी.एस.सोनवणे होते. डॉ.हेमंत पाटील रासेयो धुळे जिल्हा समन्वयक, यांनी आपल्या मनोगतात, या प्रसंगी

विद्यार्थ्यांनी जे मत व्यक्त केले त्यावरून शिबिर यशस्वी झाल्याचे लक्षात आल्याचे मत व्यक्त केले. व या शिबिराच्या माध्यमातून जे विविध प्रकारचे संस्कार टाकले गेले त्याचा समाज उपयोगी वापर करण्याचे आव्हान केले. डॉ.विश्वास भामरे, रासेयो साक्री तालुका विभागीय समन्वयक यांनी मी स्वतः राष्ट्रीय सेवा योजनेचे शिबिर केलेले आहे व त्याचा फायदा झाल्यामुळे मी जीवनात यशस्वी व्यक्ती म्हणून सन्मानित होत असल्याचे मत व्यक्त केले. तसेच आपल्या आवडीच्या क्षेत्राकडे विद्यार्थ्यांना आकर्षित होण्याविषयी आव्हान केले. तसेच कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे यांनी अध्यक्ष मनोगतात शिबिर अतिशय यशस्वी झाल्याचे मत व्यक्त केले कारण या शिबिरात दररोज भेट देऊन शिबिराचा उद्देश सफलहोत की नाही या विषयी माहिती इतारांकडून घेणे सुरु होते म्हणून अतिशय प्रामाणिक पणे हे शिबिर होत असल्याचे मत मला ऐकायला मिळाले म्हणून या यशस्वी ते मागे विद्यार्थ्यांचे कार्य महत्वपूर्ण आहे आणि यासाठी त्यांनी विद्यार्थ्यांचे कौतुक केले व जीवन जगत असताना स्वार्थी वृत्ती बाजूला ठेवून समाजोपयोगी कार्यक करण्याचे आव्हान केले व अनेक यशस्वी सामाजिक कार्यकर्त्यांचे उदाहरण देन भविष्यातील उत्तम सामाजिक कार्यकरणाविषयी आव्हान केले.

या कार्यक्रमाचे आयोजक राष्ट्रीय सेवा योजना कार्यक्रमाधिकारी प्रा.अजय नांद्रे सहाय्यक कार्यक्रम अधिकारी डॉ.कैलास वाघ महिला कार्यक्रमाधिकारी डॉ.मनिषा पाटील तसेच शिक्षकेतर कर्मचारी श्री.किरसन सूर्यवंशी तसेच सामाजिक कार्यकर्ते जयेश सोनवणे यांनी शिबिर यशस्वी करण्यासाठी मेहनत घेतली. तसेच या शिबिरासाठी महाविद्यालयातील सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी व मालपूर ग्रामस्थांनी विशेष सहकार्य केले. या शिबिरात दैनंदिन रूपरेषा खालील प्रमाणे होती. त्याप्रमाणे दररोज नियोजन केले जात होते. या दत्तक गावात रामनगर येथील डोंगरावर वृक्षारोपण, मुदासंवर्धन, जलसंवर्धन, स्वच्छता, प्लास्टीक मुक्ती अभियान, मतदार जनजागृती इ. विविध प्रकारचे उपक्रम आमच्या एककाच्या वतीने राबविण्यात आले.

सकाळी	:	५.०० ते ६.५५	जागर, योगा चहा-अल्पोहार
		७.०० ते ११.००	श्रमदान
		११.०० ते २.००	भोजन व विश्रांती
दुपारी	:	२.१५ ते ३.००	गीतमंच
सायंकाळी	:	३.०० ते ४.३०	व्याख्यान सत्र १ व २
		४.४५ ते ७.००	चहा, मैदानी खेळ व गटचर्चा
रात्री	:	८.१५ ते ९.३०	सामाजिक विचारमंथन व दैनंदिनी लिखाण
		९.४५ ते ९.५५	प्रार्थना व दीपमालवण

वरील प्रमाणे नियोजन दररोजचे ठरलेले होते त्यानुसार योग्य ते नियोजन आमच्या टीम कडून केले गेले त्यामुळे हे शिबिर अतिशय यशस्वी झालेगावातील शिबिराचा जो उचित हेतू होता तो साध्या झाला आमच्या शिबिरातील सर्व ग्रामस्थांनी प्रत्येक कार्यक्रमात सहभाग नोंदविला व योग्य ते सहकार्य केले. स्वयंसेवकांचे येथील गावकर्यांनी विशेष कौतुक केले.

विद्यार्थी विकास विभाग अहवाल

डॉ.जी.जे.पावरा, वि.वि.अधि.
प्रा.ए.एन.भदाणे, सहा.वि.वि.अधि.
डॉ.एम.एन.पंजाबी, महिला वि.वि. अधि.

कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव विद्यार्थी विकास विभाग आणि त्रिमूर्ती शिक्षण संस्थेचे, श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कै.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालय, विद्यार्थी विकास विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने विद्यार्थी विकास विभागामार्फत पदवी-पदव्युत्तर, नियमित शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास व्हावा. याकरिता सातत्याने विविध स्पर्धा, कार्यशाळा, चर्चासत्रे, युवक महोत्सव, प्रदर्शन व मार्गदर्शन आयोजित केले जातात. या उपक्रमातून विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्व विकास व कला गुणांना संधी मिळते, तसेच सांस्कृतिक कला जोपासली जावी असा प्रयत्न या विभागाद्वारे केला जात असतो. म्हणून शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये महाविद्यालयातील विद्यार्थी विकास विभाग अंतर्गत आणि इतर महाविद्यालयात विविध उपक्रमात सहभागी झालेले विद्यार्थ्यांचा संक्षिप्त अहवाल पुढील प्रमाणे.

- १) दिनांक ९ ऑगस्ट २०२३ रोजी जागतिक 'आदिवासी दिवस' क्रांती दिवस साजरा करण्यात आला. या प्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य मा.डॉ.पी.एस.सोनवणे यांनी मार्गदर्शन केले.
- २) दिनांक १२ ऑगस्ट २०२३ रोजी 'युवा दिवस' साजरा करण्यात आला. यावेळी प्राचार्य, प्राध्यापक आणि विद्यार्थी उपस्थित होते.
- ३) २९ ऑगस्ट २०२३ रोजी मा.कुलगुरु, प्रोफेसर व्ही.एल.माहेश्वरी सरांनी चंद्रयान-३ यशस्वी पणे उड्डाण केल्याबद्दल विद्यार्थ्यांना ऑनलाईन मार्गदर्शन केले.
- ४) दिनांक १ आक्टोबर २०२३ रोजी महात्मा गांधी जयंती साजरी करण्यात आली. यावेळी प्राचार्य प्राध्यापक आणि विद्यार्थी उपस्थित होते.
- ५) दिनांक ७ ते ११ ऑक्टोबर २०२३ रोजी युवारंग (युथ फेस्टिवल) २०२३-२४ मु.जे.महाविद्यालय

जळगांव येथे सहभाग.

१. अहिरे गौरव सतिष	२. महाले योगेश्वरी कन्हैयालाल
३. बच्छाव राजनंदनी अमृत	४. शिंदे सुशिला सुरेश
५. डॉ.के.डी.अहिरे	५. डॉ.जी.जे.पावरा

६) दिनांक १६ ऑक्टोबर २०२३ रोजी डॉ.ए.पी.जे.अब्दुल कलाम यांच्या जयंतीमित्त 'वाचन प्रेरणा दिवस' साजरा करण्यात आला. यावेळी प्राचार्य, प्राध्यापक आणि विद्यार्थी उपस्थित होते.

७) दिनांक १८ ऑक्टोबर २०२३ रोजी अविष्कार २०२३-२४ आर.सी.पटेल फार्मसी महाविद्यालय शिरपूर येथे सहभाग.

१. देवरे हर्षिता प्रशांत	२) बोदडे प्रीथ्वी विकास
३. डॉ.जी.जे.पावरा	

८) दिनांक २ डिसेंबर २०२३ रोजी जागतिक एड्स सप्ताह साजरा करण्यात आला. यावेळी प्राध्यापक आणि विद्यार्थी उपस्थित होते.

९) दिनांक १८ व १९ जानेवारी २०२४ रोजी विद्यार्थीनी महाविद्यालय धुळे येथे विद्यापीठ स्तरीय पोस्टर सादरीकरण कार्यशाळेत सहभाग.

१. देवरे हर्षिता प्रशांत	२. बच्छाव राजनंदनी अमृत
३. भदाणे निकिता नवल	४. अहिरे जितेंद्र प्रकाश
५. पाटील योगेश रावसाहेब	६. बोरसे विशाल दिपक

१०) दिनांक २३ ते २५ फेब्रुवारी २०२४ रोजी सि.गो.पाटील महाविद्यालय, साक्री येथे श्रमसंस्कार व्यक्तिमत्व व नेतृत्व गुण विकास तीन दिवसीय विद्यापीठस्तरीय कार्यशाळेत सहभाग.

१. कुवर विशाल छगन	२. राऊत सुमित शमुवेल

३. वळवी तुषार रामदास ४. अहिरे शितल गोविंदा
५. पाडवी शर्मिला आपसिंग ६. गांगुर्डे सुशिला सुरेश

११) दिनांक १२ जानेवारी २०२३ रोजी ग्रामीण रुग्णालय साक्री आणि विद्यार्थी विकास विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने महाविद्यालयात निबध स्पर्धा (HIV Awareness) आणि व्याख्यान आयोजित करण्यात आले.

१. बोरसे मानसी चंद्रशेखर २. सैदाणे मानसी नितीन
३. देवरे हर्षिता प्रशांत ४. पानपाटील कोमल विजय
५. कोठावदे साक्षी सुनिल ६. बोदडे प्रीथ्वी विकास
७. नांद्रे युक्ती संजय ८. बोरसे अस्मिता सुभाष
९. देवरे मानसी सुनिल

१२) दिनांक २० फेब्रुवारी २०२४ रोजी मा.पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांचे व्याख्यान विद्यार्थ्यांना दाखविण्यात आले.

१३) दिनांक ५ ते ७ मार्च २०२४ रोजी विद्यापीठस्तरीय तीन दिवसीय साहस कार्यशाळा स्वर्गीय आण्णासो.आर.डी.देवरे कला व विज्ञान महाविद्यालय म्हसदी येथे सहभागी विद्यार्थी

१. हर्षदा प्रशांत देवरे २. सुवर्णा भालचंद्र देसले
३. राजनंदनी अमृत बच्छाव ४. सागर संतोष पवार
५. मंगेश सुरेश सूर्यवंशी ६. गौरव सतिष अहिरे

१४) दिनांक १३ मार्च २०२४ रोजी मा.पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांचा सेमी कंडक्टर कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. यावेळी विद्यार्थी आणि प्राध्यापक वृंद उपस्थित होते.

१५) दिनांक १६ ते १८ मार्च २०२४ रोजी प्रशाळा कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव येथे तीन दिवसीय आदिवासी विद्यार्थी आत्मविश्वास व प्रेरणा विकास कार्यशाळेत सहभाग.

१. सुमित बालाजी वळवी २. तुषार रामदास वळवी

३. आमिष पंड्या गवळी
५. शर्मिला अपसिंग पाडवी
४. नीलिमा पप्पू देशमुख
६. वैशाली सुरेश गांगुर्डे

१६) दिनांक १८ ते २१ मार्च २०२४ विद्यापीठस्तरीय तीन दिवस दिवसीय कला, गुण कौशल्य कार्यशाळा विद्यावर्धिनी सभेचे, कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, धुळे येथे सहभाग.

१. सुवर्णा भालचंद्र देसले
३. निकिता नरेंद्र पाटील
५. हर्षल किशोर साळुंखे
२. जागृती सोनवणे
४. सागर संतोष पवार

१७) दिनांक १४ एप्रिल २०२४ रोजी भारतरत्न डॉ.बी.आर.आंबेडकर यांची जयंती साजरी करण्यात आली. यावेळी प्रमुख वक्ते म्हणून डॉ.के.बी.वाघ तर अध्यक्ष म्हणून महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे प्राध्यापक व विद्यार्थी उपस्थित होते.

१८) शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये कर्मवीर भाऊराव पाटील 'कमवा व शिका' योजना कार्यरत आहे. या योजनेमध्ये एकूण १३ विद्यार्थ्यांची विद्यापीठ मार्फत निवड करण्यात आली. या योजनेअंतर्गत विद्यार्थ्यांना रुपये ४६,२२०/- आर्थिक मोबदला दिला गेला.

१९) आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल घटक आर्थिक सहाय्य योजना, अनाथ, दिव्यांग /अपंग आणि दारिद्र्यरेषेखाली असलेल्या विद्यार्थ्यांची विद्यापीठामार्फत आर्थिक सहाय्य केले जाते. या योजनेत महाविद्यालयातील १८ विद्यार्थ्यांची विद्यापीठामार्फत निवड करण्यात आली. त्यांना रुपये ८२,०००/- आर्थिक सहाय्य मंजूर झाले आणि ते त्यांना संस्थेचे सचिव, मा.डॉ.मंगलाताई भास्कर देसले यांच्या हस्ते धनादेश वाटप करण्यात आले.

अशा प्रकारे विद्यार्थी विकास विभागाद्वारे वर्षभर विविध कार्यक्रमाचे आयोजन व नियोजन केले गेले. यासाठी त्यांना संस्थेचे सचिव, अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सदस्य, प्राचार्य, प्राध्यापक आणि प्राध्यापकेतर कर्मचारी यांचे अनमोल सहकार्य लाभते.

युवती सभा अहवाल २०२३-२४

प्रा.डॉ.करुणा डी.अहिरे

कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगाव व श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कॅ.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालय यांच्या संयुक्त विद्यमाने २०२३-२४ या शैक्षणिक वर्षात युवती सभेस मंजूर करण्यात आलेला कार्यक्रम "पर्यावरण संरक्षण संवर्धन जनजागृती अभियान" अंतर्गत विविध कार्यक्रम राबविण्यात आले.

दिनांक ०२/०९/२०२३ रोजी सायबर सिक्युरिटी या विषयावर कार्यक्रम घेण्यात आला. कार्यक्रमाच्या प्रमुख वक्ता कुनिका खैरनार व दर्शन हिरे यांनी सायबर क्राईम, यांनी मोबाईल, इंस्टाग्राम, व्हाटसअप, फेसबुक व इंटरनेटच्या सर्व ॲप विषयी माहिती दिली. तसेच त्यांचे फायदे व नुकसान याविषयी देखील उदाहरणास माहिती दिली. कार्यक्रमात प्रसंगी विद्यार्थ्यांनी अनेक प्रश्न विचारून सायबर सिक्युरिटी विषयी जाणून घेतले. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे यांनी सोशल मिडिया विषयी घडणाऱ्या गुन्ह्यांचे अनेक उदाहरण देऊन मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमात आय. क्यू.एस.सी.प्रमुख प्राध्यापक डॉ.जहागीरदार साळुंके यांनी मोबाईलमुळे होणारे शारीरिक, मानसिक स्वास्थ्य याविषयी मार्गदर्शन केले. युवती सभा प्रमुख डॉ.करुणा अहिरे यांनी विद्यार्थींमध्ये आत्मविश्वास वाढवा यासाठी युवती सभा ही खुले व्यासपीठ महाविद्यालयात स्थापन केले आहे. त्या अंतर्गत होणाऱ्या विविध कार्यक्रमांचा लाभ विद्यार्थींमधील घ्यावा असे ही नमूद केले. कार्यक्रमाचे आभार प्रदर्शन प्रा.डॉ.ममता पंजाबी यांनी केले. महाविद्यालयातील प्राध्यापक, प्राध्यापकेतर कर्मचारी व मोठ्या संख्येने विद्यार्थींनी उपस्थित होत्या.

दिनांक ०३/०९/२०२४ रोजी क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले यांच्या जयंतीचे औचित्य साधून पर्यावरण संरक्षण व संवर्धन जनजागृती अभियान या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. प्रा.डॉ.कैलास वाघ यांनी क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले त्यांच्या जीवन कार्य संदर्भात सविस्तर मार्गदर्शन करून पर्यावरण संरक्षण व संवर्धन या विषयावर मार्गदर्शन केले. त्यांनी पर्यावरण संरक्षण व संवर्धन काळाजी गरज आहे हे विविध उदाहरणातून स्पष्ट केले. पर्यावरणात बदल घडवून आण्याकरिता झाडे लावणे, झाडे जगवे, महत्वाचे आहे व

वृक्षारोपणाचे महत्व सांगितले. महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे यांनी नैसर्गिक संसाधनाचे संरक्षण व व्यवस्थापन होणे काळाची गरज आहे. म्हणून पर्यावरण संरक्षण संवर्धन जनजागृती करणे, प्रदूषण रोखणे, वृक्ष लागवड करणे, त्यांचे महत्व स्पष्ट केले. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक व सूत्रसंचालन प्रा.डॉ.विजय देसले यांनी केले. प्रा.डॉ.करुणा अहिरे यांनी आभार व्यक्त केले.

कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगाव व श्रीमती विमलबाई उत्तमराव पाटील कला व कॅ.डॉ.भास्कर सदाशिव देसले विज्ञान महाविद्यालय युवती सभा यांच्या विद्यमाने दि.१२/०१/२०२४ शुक्रवार रोजी राजमाता जिजाऊ व स्वामी विवेकानंद या महान विभूतींच्या जयंतीचे औचित्य साधून पर्यावरण संरक्षण संवर्धन जनजागृती अभियान या विषयावर कार्यक्रम राबविण्यात आला कार्यक्रमाच्या प्रमुख व्याख्याता प्रतिभा चौरें मॅडम यांनी राजमाता जिजाऊंनी पर्यावरणात गड किल्ल्यांचा कसा उपयोग होतो यांचे महत्व स्पष्ट केले. मॅडमांनी आपल्या व्याख्यानात जल, जंगल, जमीन, जनावर या पर्यावरणातील प्रमुख घटकांचे महत्व स्पष्ट केले. विविध गीतांच्या माध्यमातून त्यांनी पर्यावरणाचा समतोल कसा राखला जाईल याविषयी मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमात सांस्कृतिक मंडळाचे पमुख प्रा.डॉ.विजय देसले यांनी राजमाता जिजाऊ यांच्या स्वाभिमानी आत्मविश्वासू, वैज्ञानिक दृष्टिकोन, करुणा या गुणांविषयी सखोल मार्गदर्शन केले. बाल शिवराय ते छत्रपती शिवराय यांच्या जडणघडणीत त्यांचे मोलाचे योगदान विविध उदाहरणातून स्पष्ट केले. कार्यक्रमात महाविद्यालयाचे प्राचार्य कार्यक्रमाचे अध्यक्ष डॉ.पी.एस.सोनवणे सर यांनी राजमाता जिजाऊ व स्वामी विवेकानंद यांच्या जयंती निमित्त पर्यावरण संरक्षण संवर्धन यात युवकांचे योगदान व राष्ट्रमाता जिजाऊ यांनी स्वराज्य थापनेसाठी केलेले प्रयत्न, पर्यावरण संरक्षणासाठी केलेले प्रयत्न याविषयी मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक युवती सभाप्रमुख प्रा.डॉ.करुणा अहिरे यांनी केले. कार्यक्रमाप्रसंगी ज्येष्ठ प्रा.डॉ.वसुमती पाटील, एन.एस.एस.सहाय्यक कार्यक्रमाधिकारी प्रा.डॉ.कैलास वाघ, आय.क्यू.ए.सी.प्रमुख प्रा.डॉ. जहागीरदारसाळुंखे, विद्यार्थी विकास प्रमुख प्रा.डॉ.गुलाबसिंग पावरा हे उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन सुवर्णा देसले, परिचय निहारिका देवरे, आभार प्रदर्शन दिया सोनवणे या महाविद्यालयाच्या विद्यार्थींनीनी केले. कार्यक्रमाची सांगता राष्ट्रगीताने करण्यात आली.

दिनांक १२/०२/२०२४ सोमवार रोजी साडी डे कार्यक्रम साजरा करण्यात आला. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे यांनी संस्कृती आणि सौंदर्य याची जपणूक रणारे वस्त्र म्हणजे साडी, जगभरातील महिलांना परिधान करता येणारी करणारे वस्त्र म्हणजे साडी भारतीय संस्कृतीत साडीचे महत्व सांगणारे अनेक दाखले त्यांनी दिले. पर्यावरण संवर्धन व संरक्षण या विषयावर आपले मनोगत व्यक्त केले. या कार्यक्रमात विद्यार्थींनी नृत्य, गायन व अभिनय सादर केले. कार्यक्रमात पूजा पवार, मयुरी पगारे, सुवर्णा देसले, जागृती गांगुर्डे या विद्यार्थींनी साडी विषय आपले मनोगत व्यक्त केले. कार्यक्रमाचे प्रारंभिक युवती सभा प्रमुख प्रा.डॉ.करुणा अहिरे यांनी केले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा.डॉ.ममता पंजाबी यांनी केले. या कार्यक्रमात विज्ञान व कला शाखेतील सर्व विद्यार्थ्यांनी यांनी सहभाग नोंदवला. कार्यक्रम यशस्वी करण्याकरता सर्व प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी आपले योगदान दिले.

३०/०२/२०२४ युवती सभा अंतर्गत पर्यावरण आणि आरोग्य या विषयावर वैद्यकीय अधिकारी सचिव नांद्रे यांनी विद्यार्थींनीना मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष दादासा.पी.एस.सोनवणे यांच्या अनुमतीने कार्यक्रमाचे आभार प्रदर्शन प्रा.डॉ.वसुमती पाटील यांनी केले. कार्यक्रम यशस्वी करण्याकरिता महाविद्यालयातील विज्ञान व कला शाखेतील सर्व प्राध्यापक, शिक्षकेतर कर्मचारी यांनी योगदान दिले. कार्यक्रमात मोठ्या संख्येने विद्यार्थींनी उपस्थित होत्या.

दिनांक ०७/०३/२०२४ युवती सभा अंतर्गत जागतिक महिला दिवस साजरा करण्यात आला. महाविद्यालयाचे प्राचार्य दादासा.पी.एस.सोनवणे यांच्या सहमतीने कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले. कार्यक्रमाचे प्रारंभिक प्राध्यापक डॉ.करुणा अहिरे यांनी केले. प्रा.डॉ.वसुमती पाटील यांनी पर्यावरण संरक्षण व संवर्धन या विषयावर विद्यार्थींनीना मार्गदर्शन केले व इंग्रजी विभाग प्रमुख प्रा.जहागीरदार साळुंके यांनी महिलांच्या शैक्षणिक विकास ज्योतीराव फुले सारख्या महापुरुषांच्या योगदान संदर्भात सखोल मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमात इतिहास विभाग व सांस्कृतिक मंडळ प्रमुख प्रा.डॉ.विजय देसले उपस्थित होते. कार्यक्रमात कला व विज्ञान शाखेतील विद्यार्थींनी मोठ्या संख्येने उपस्थित होत्या. कार्यक्रमाचे आभार प्रदर्शन प्रा.डॉ.ममता पंजाबी यांनी केले. कार्यक्रमाची सांगता राष्ट्रगीताने करण्यात आली.

सांस्कृतिक विभाग अहवाल

प्रा.डॉ.विजय कौतिकराव देसले

शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ चा सांस्कृतिक विभागाचा अहवाल सादर करीत असतांना मला मनसवी आनंद होता आहे. या शैक्षणिक वर्षांनी सांस्कृतिक विभागामार्फत अनेक नाविण्यपूर्ण उपक्रम राबविण्यात आलेत. याचा उहापोह यातील प्रमाणे करता येईल.

दिनांक २६ जुने रोजी राजर्षी शाहु महाराज जयंती व सामाजिक न्याय दिवस साजरा करण्यात आला त्या कार्यक्रमाचे सुत्रसंचलन प्रा.विनय देसले यांनी केले तर प्रमुख मार्गदर्शक म्हणून महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे होते. तर प्रा.डॉ.कैलास वाघ यांनी आभारमानण्याचे काम केले याप्रसंगी महाविद्यालयातील शिक्षण शिक्षकेतर कर्मचारी उपस्थित होते.

दि. ३ जुलै २०२३ रोजी महाविद्यालयात नॅक कमिटी येण्याच्या पुर्व संधेला सांस्कृतिक कार्यक्रमाची पुर्व तयारी करण्यात आली त्यासाठी प्रा.डॉ.मनिषा पाटीलचे मार्गदर्शन लाभले.

दि.०३/०१/२०२४ रोजी सावित्रीबाई फुले जयंती व बालीका दिवस साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्राचार्य डॉ.पी.एन.सोनवणे होते प्रमुख वक्ते म्हणून डॉ.कैलास वाघ लाभले होते. या कार्यक्रमाचे सुत्रसंचलन प्रा.डॉ.विजय देसले यांनी केले आभार प्रदर्शन डॉ.दिनेश माळी यांनी केले.

दिनांक २३ फेब्रुवारी २०२४ रोजी महाविद्यालयात राष्ट्र संत गाडगे महाराज आणि मतदान जागृती अभियानाचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला या कार्यक्रमाकरीत महाविद्यालयाचे प्राचार्य, शिक्षक शिक्षकेतर कर्मचारी व विद्यार्थी उपस्थित होते.

दिनांक २५/०२/२०२४ रोजी सांस्कृतिक कार्यक्रमा अंतर्गत महाविद्यालयाची कला विज्ञान शाखेतील विद्यार्थ्यांना संगीत, नृत्य, पधनाटय यांचा सराव करून घेण्यात आला.

दिनांक ०१/०३/२०२४ रोजी वार्षिक स्नेहसंमेलन आयोजित करण्यात आले. त्या प्रसंगी त्रिमुर्ती शिक्षण संस्थेचे सचिव श्रीमती मंगलाताई देसले प्रमुख अतिथी होत्या तर मार्गदर्शन व विद्यार्थ्यांना प्ररणा देण्याकरीता डी.वाय.एस.पी. श्री.साजन सोनवणे उपस्थित होते या कार्यक्रामत ४०० पेक्षा जास्त विद्यार्थीनी उपस्थित होते. या संपुर्ण कार्यकरण्यासाठी प्राचार्य पी.एस.सोनवणे यांचे मार्गदर्शन मिळाले.

परीक्षा विभाग अहवाल

प्रा.डॉ.विजय कौतिकराव देसले

दिनांक १ एप्रिल २०२३ रोजी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे यांनी महाविद्यालयात विविध कमीटींचे गठण केलेल्या अंतर्गतपरीक्षा विभागाची गठीत करण्यात आली त्यात कमिटी प्रमुख सचिव म्हणून प्रा.विजय कौतिकराव देसले यांची तर सदस्य म्हणून प्रा.डॉ.अभिजीत भामरे, प्रा.डॉ.करुणा अहिरे, प्रा.डी.एल.पाटील, प्रा.डॉ.मनिषा पाटील यांची नियुक्ती करण्यात आली. या कमिटी संबंध वर्षाचे वार्षिक नियोजन केले.

या वर्षाचे परीक्षा विभागाचा अहवाल सादर करीतांना आम्हास आनंद होत आहे. या वर्षाच्या परिक्षा दोन टर्म मध्ये करण्यात आले. त्यात अंतर्गत परीक्षा दोन अंतर्गत परीक्षा घेण्याचे ठरले. त्या सोबत सायन्स विभागाच्या प्रत्यक्षिक परिक्षांचे नियोजन करण्यात आले. सादर शैक्षणिक वर्ष कोव्हीड प्रादूर भावामुळे पुढे ढकण्यात आले होते. त्यामुळे कमीत कमी दीवसात परीक्षांचे नियोजन करणे थोडी तारेवरील कसरतच म्हणावी लागेल परंतु महाविद्यालयाच्या सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारींच्या सहकार्याने अंतर्गत परीक्षा व विद्यापीठाच्या प्रथम सत्रात द्वितीय सत्रांत परीक्षा अत्यंत व्यवस्थीतरीत्या घेणे शक्य झाले महाविद्यालयाच्या अंतर्गत परीक्षा दिनांक १७/१०/२०२३ ते २२/१०/२३ या कालावधीत आयोजन करण्यात आल्या तर द्वितीय सत्रात अंतर्गत परीक्षा दिनांक १४/०४/२४ ते १८/०४/२४ या कालावधीत संपन्न झाल्या.

वरील सर्व नियोजन अत्यंत शिस्तवध्द स्वरूपाचे असल्यामुळे महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे यांनी संपुर्ण परीक्षा विभागाच्या कमिटीचे कौतुक करून समाधान व्यक्त केले.

क्रीडा विभाग अहवाल

प्रा.अशोक नारायण भदाणे
(क्रीडा संचालक)

सन २०२३-२४ या शैक्षणिक वर्षाचा क्रीडा अहवाल सादर करतांना मला विशेष आनंद होत आहे. के.बी.सी.उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगांव द्वारा नंदुरबार क्रीडा समिती अंतर्गत आंतर महाविद्यालयीन कबड्डी, व्हॉलीबॉल, अॅथलेस्टीस (मैदानी स्पर्धा) स्विमींग, कुस्ती, मलखांब, खो खो, क्रिकेट क्रॉस कंट्री, बॉल बॅडमिंटन फुटबॉल, ताक्यकोडो, इत्यादी संघात आपल्या महाविद्यालयाचे पुरुष/महिला संघानी सहभाग नोंदविला होता. आंतर महाविद्यालयीन कबड्डी पुरुष संघाने आंतर महाविद्यालयीन स्पर्धेत खेळाडूंनी उत्तम खेळाचे प्रदर्शन घडविले. व त्यातील खेळाडू एम.ए.वर्गातील राजु संपत राठोड यांची के.बी.सी. उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगांव संघात निवड करण्यात आली. अखिल भारतीय आंतर विद्यापीठ स्पर्धा या देवी अहिल्याबाई विद्यापीठ इंदोर येथे दिनांक ०४ नोव्हेंबर ते ०८ नोव्हेंबर २०२३ मध्ये संपन्न झाल्या त्या स्पर्धेसाठी राजु संपत राठोड या खेळाडूने के.बी.सी. उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगांवचे नेतृत्व करित होता तसेच महाराष्ट्र राज्य क्रीडा २०२३-२४ महाराष्ट्र राज्य आंतर विद्यापीठ (अश्वमेध स्पर्धा) या डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठ लोणेर येथे दिनांक ३ ते ६ फेब्रुवारी २०२४ या दरम्यान आयोजित केल्या होत्या त्या स्पर्धेसाठी आपल्या महाविद्यालयातील विद्यार्थी राजु संपत राठोड हा के.बी.सी.उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठाचे नेतृत्व करित होता.

तसेच कु.निकिता नवल भदाणे एफ.वाय.बी.एस्सी या विद्यार्थ्यांनीची व्हॉलीबॉल स्पर्धेत निवड करण्यात आली. व कु.हितेश रविंद्र पाटील एस.वाय.बी.एस्सी वर्गाचा विद्यार्थी खेळाडूंची ट्रिपल जंप स्पर्धेसाठी निवड के.बी.सी. उत्तम महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगांव आंतर विभागीय संघात होता.

तसेच के.बी.सी.उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगांव द्वारा नंदुरबार क्रीडा समिती अंतर्गत आंतर-महाविद्यालयीन तामव्योडो पुरुष/महिला स्पर्धा आपल्या महाविद्यालयाच्या स्पोर्ट कॉम्प्लेक्स दिनांक १३ ऑक्टोबर २०२३ संपन्न झाल्या. त्या नंदुरबार क्रीडा समिती अंतर्गत आंतर महाविद्यालयीन स्पर्धेसाठी संघ पाठवले आणि त्या स्पर्धा यशस्वी रित्या संपन्न झाल्या. त्या स्पर्धेत एकुण १२ महाविद्यालय संघानी भाग घेतला होत. आंतर महाविद्यालयीन स्पर्धेतून केबीसी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठाचा आंतर विभागीय स्पर्धेसाठी संघ निवड करण्यात आला होता.

आज धावपळीच्या संगणक युगात पायी चालणे, पोहणे लांब पडल्याच्या स्पर्धेत सुर्य नमस्कार सकाळी कोवळ्या उन्हात कसरती करणे, घोड्यावर बसून शर्यत, प्राणायाम, शरिराला तेलाची मसाज करणे ओम शब्द दिर्घ काळ म्हणून आत्म शुध्दीकरण अशा विविध खेळाकडे दुर्लक्ष होत आहेत. म्हणून खेळामुळेच कोरोना काळ सप्लीमेंट सारखी महत्वाची भुमिका पार पाडली. शरिर मजबुत तर अध्ययन स्वस्थ असे म्हटले जाते.

या वर्षी निवड झालेल्या खेळाडूंची त्रिमुर्ती शिक्षण संस्थेचे मा.मृणाल भास्कर देसले तसेच उपाध्यक्ष मा.डॉ.अजिंक्य भास्कर देसले तसेच सचिव मा.डॉ.मंगलाताई भास्कर देसले तसेच माननीय संचालक मंडळ यांनी कौतुक केले. महाविद्यालयाच्या क्रीडा विभागाचे कामकाज पार पाडण्यासाठी मा.प्राचार्य तसेच जिमखाना सदस्य प्राध्यापक बंधु भगिनी व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे सहकार्य लाभले होते.

ग्रंथालय अहवाल

श्री.विनोद य.देसले
(ग्रंथपाल)

महाविद्यालय ग्रंथालयाचा विसावा अहवाल सादर करतांना आनंद होत आहे. ग्रंथालय हे महाविद्यालयीन उपक्रमांचा आरसा होय. या आरशात विविध घडामोडींचे प्रतिबिंब दिसत असते. महाविद्यालयाने ग्रंथालयासाठी स्वतंत्र व्यवस्था करून दिलेली आहे. ग्रंथालयासाठी मागील वर्षी विविध विषयांवरील क्रमिक तसेच संदर्भ ग्रंथांसाठी महाविद्यालयाने रु.२७६०४/- खर्च करून १४५ ग्रंथ खरेदी केले आहेत. आजमितीस ग्रंथालयात एकूण ग्रंथसंख्या ७८९६ एवढी असून त्यांची किंमत रु. १०८९१०१/- इतकी आहे.

विद्यार्थी व अध्यापकांना विविध विषयांचे अद्यावत ज्ञान व्हावे यासाठी ग्रंथालयात या वर्षी रु. ६०००/- खर्च करून १२ नियतकालिके घेतली आहेत. वर्षअखेर नियतकालिकांची एकत्रित बांधणी करून त्यांचे स्वतंत्र संदर्भ ग्रंथ तयार करण्यात येता.

विद्यार्थ्यांमध्ये वाचनाची आवड व वाचनप्रवृत्ती वाढण्यासाठी ग्रंथालयात दररोज मराठी, हिंदी व इंग्रजी अशी एकूण ४ वृत्तपत्रे येत असतात.

महाविद्यालयाने शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये N-LIST ची वार्षिक वर्गणी रु.५९००/- भरून विद्यार्थी व अध्यापकांना E-Books व E-Journals साठी विनामूल्य व्यवस्था करून दिली आहे. ग्रंथालयात विद्यार्थ्यांसाठी वाचनकक्षाची व अध्यापकांसाठी अभ्यासिकेची स्वतंत्र व्यवस्था करण्यात आली आहे. विद्यार्थ्यांसाठी व अध्यापकांसाठी ग्रंथालयाची नियमित वेळ सकाळी ८ ते सायंकाळी ५.३० वाजेपर्यंत असते. दररोज सुमारे ५० ते १०० विद्यार्थी वाचनकक्षाचा लाभ घेतात.

संस्थेच्या अध्यक्षा आदरणीय मृणालताई देसले यांनी आजपर्यंत ग्रंथालयासाठी रु. १७२६९/- चे २७१ ग्रंथ व विविध मासिके भेट म्हणून दिलेत, ग्रंथालयाच्या वतीने आम्ही त्यांचे आभारी आहोत.

संस्थेच्या सचिव वंदनीय डॉ.मंगलाताई देसले, उपाध्यक्ष आदरणीय डॉ.अजिंक्यदादा देसले, संचालक आदरणीय डॉ.श्रुतिकाताई देसले, माननीय प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे, ग्रंथालय समितीचे सर्व सन्माननीय सदस्य, अध्यापक व अध्यापकेतर कर्मचारी, विविध विद्यार्थी मंडळ प्रतिनिधी आणि विद्यार्थी या सर्वांचे मार्गदर्शन व सहाकार्य मिळत असल्याने ग्रंथालय यशस्वी वाटचाल करीत आहे.

IQAC Report 2023-24

Dr. Jahagirdar Z. Salunkhe

(IQAC & NAAC Coordinator)

We are very happy to present the report of IQAC of the academic year 2023-24. The IQAC invites the NAAC Peer Team by submitting self declaration for IIQA to the NAAC Office Bangalore. The committee scheduled the Peer Team Visit to our college on 4 & 5 July 2023. The committee has assessed and accredited of our college with the norms of UGC and Naac Office Bangalore. The Chairman of the Peer Team Committee was Dr. Nageswarao Gollapalii, Former Vice Chancellor, Andhra University, Member Coordinator Dr. Sarbjit Sengupta, Professor Visva Bharati, another team member Dr. Hanifa Ghosh Former Principal, Chevalier T.Thomas Elizabeth College for women. The outcome of the Assessment and Accreditation (A&A) exercise of our institution has been processed and approved by the standing committee constituted by the executive committee to examine the peer team reports and declare the accreditation results. Our institution has been accredited with a CGPA of 2.54 on a seven point scale at B+ Grade.

मराठी वाङ्मय मंडळ अहवाल

प्रा.डॉ.कैलास बी. वाघ

(मराठी विभाग प्रमुख)

प्रा.डॉ.वसुमती पाटील

आमच्या महाविद्यालयाच्या मराठी विभागाच्या वतीने विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्व विकासासाठी व त्यांच्यातील सुप्त गुणांना वाव मिळावा यासाठी विविध उपक्रम राबविले जातात. यात प्रामुख्याने महाराष्ट्र शासनाच्या आदेशान्वये कवी कुसुमाग्रज यांच्या जयंती निमित्त मराठी भाषा गौरव दिन साजरा करण्यात आला. याप्रसंगी विद्यार्थ्यांनी कवितेचे वाचन केले. तसेच माजी राष्ट्रपती डॉ.अब्दुल कलाम यांच्या जन्मदिना निमित्त वाचन प्रेरणा दिवस साजरा करण्यात आला. या प्रसंगी काही विद्यार्थ्यांनी कविता सादर केल्या त्याच प्रमाणे मराठी भाषा संवर्धन पंधरवाडा निमित्त शासनाच्या आदेशा प्रमाणे विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले. यात प्रामुख्याने मराठीतील नवोदित कविंच्या कवितांचे विद्यार्थ्यांनी गायन केले. तसेच मराठी विषयाचे चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले. मराठी भाषा गौरव दिनानिमित्ताने निबंध लेखन, तसेच मराठीतील प्रसिद्ध साहित्यिकांच्या साहित्याची विद्यार्थ्यांना माहिती देण्यात आली. यात मराठी स्पेशलच्या विद्यार्थ्यांनी वर्गात त्यांच्या आवडीचा विषय घेऊन चर्चासत्रात सहभाग नोंदविला. काही विद्यार्थ्यांनी शुध्दलेखन केले. तर काहींनी निबंध लेखन केले.

तसेच विद्यार्थ्यांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण व्हावी म्हणून कादंबरी, कथा लेखनाचे वाचन करण्यात आले. मराठी भाषेची अस्मीता विद्यार्थ्यांमध्ये वाढ व्हावी या हेतूने मराठी विभागातर्फे विविध उपक्रम राबविले जातात त्यासाठी डॉ.कैलास वाघ व डॉ.वसुमती पाटील सदैव प्रयत्न करीत असतात.

(Dept.of English Report 2023-24)

Prof. Dr. Jahagirdar Z. Salunkhe

1. Nominated as Research Expert on Research Advisory Committee in English on 25-03-2024 by VVM's S.G. Patil Arts, Science & Commerce College, Sakri.
2. I was invited for Interview as a Subject Expert in English at Adarsh College of Arts, Nijampur Jaitane Tal-Sakri Dist-Dhule (MS) on dated 07/06/2023.
3. I was invited for Interview as a Subject Expert in English at VVM's S. G. Patil Arts, Science and Commerce College, Sakri Tal-Sakri Dist-Dhule (MS) on dated 16/06/2023.
4. The Head of the institution appointed me as the IQAC and NAAC Coordinator, IQAC invites the NAAC Peer Team by submitting self declaration for IQA to the NAAC Office Bangalore. Our institution has accredited with a CGPA of 2.54 on a seven point scale at B+ Grade on dated 4&5 July 2023.
5. The Dept.of English organized the programme of 'R. K. Narayan's Birth Anniversary' on 19/10/2023.
6. Actively participated in International Multidisciplinary Conference on "G20: Issues and Challenges" organized by Vidya Vikas Mandal's Arts, and Commerce College, Akkalkuwa and STKIP. PGRI Bandar Lampung, Indonesia on 20 and 21 October 2023.
7. KBCNM University appointed me as the member on LMC for the investigation of Research Centre in English at Smt. Narmadabai Nago Chaudhari Arts, Commerce and Science College, Kusumba Tal- Dhule (Dhule) on dated 15/01/2024.
8. Participated in one day seminar on "National Education Policy 2020" organized by Vidya Vikas Mandal's Sitaram Govind Patil Arts, Science and Commerce College, Sakri in collaboration with Internal Quality Assurance Cell, Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon on 9 January 2024.
9. Participated in One Day Faculty Training Workshop on "Aapale Prashna Aapale Vidnyan-APAN" organized by Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon in collaboration with Unnat Maharashtra Abhiyan, IIT Bombay on 19 January 2024.

10. Actively participated in one day seminar on “National Education Policy 2020: Theme and Prospects” organized by Vidya Vikas Mandal’s Sitaram Govind Patil Arts, Science and Commerce College, Sakri in collaboration with Internal Quality Assurance Cell, Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon on 19 March 2024.
11. I was invited as judge at Taluka Level Shiva Janmatsav oratory competition 2024 organised by shri Chhatrapati shivaji Library it was held on Friday 09/02/2024.
12. Kavayitri Bahinabai chaudhari North Maharashtra University Jalgaon allotted me two research students for Ph.D. research work in 2023

*** Minor Research Work:**

I have submitted the minor research project titled “A Study of Social Realism in the Novels of Manju Kapur’s ‘The Immigrant’ and Shashi Deshpande’s ‘A Matter of Time’” under the Vice Chancellors Research Motivation Scheme on dated 30 May 2024.

*** Research Paper Presentation:-**

I have presented a research paper entitled “Socio Cultural Exploration in the novels of Shashi Deshpande” at International Multidisciplinary Conference on “G20: Issues and Challenges” organized by Vidya Vikas Mandal’s Arts, and Commerce College, Akkalkuwa and STKIP. PGRI Bandar Lampung, Indonesia on 20 and 21 October 2023.

*** Research Paper Publication:-**

1. “SOCIO-CULTURAL EXPLORATIONS IN SHREE S. R. PAATEEL’S NOVEL “BLOOMING AND BONDING” (UGC Care Group-1 Journal Purana Vol.LXV, Issue-2, No. 12, 2023 page-436.)
2. “LEADERSHIP THREATS OF CHHATRAPATI SHIVAJI MAHARAJ REFLECTED IN SHIVRAJ BHUSHAN.”
3. “SARITA'S JOURNEY TOWARD AUTONOMY AND SELF-DISCOVERY IN SHASHI DESHPANDE'S NOVEL ‘THE DARK HOLDS NO TERRORS’ IN THE CONTEXT OF A PATRIARCHAL SOCIETY.”

इतिहास विभाग अहवाल

प्राचार्य, डॉ.पी.एस.सोनवणे
डॉ.विजय कौतिकराव देसले

शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ चा इतिहास विभागाचा अहवाल देताना आम्हास मनस्वी आनंद होत आहे. महाविद्यालयाच्या या विभागाच्या पदवी व पदव्युत्तर वर्गाने अनेक कार्यक्रम राबवली ती खालील प्रमाणे.

* दिनांक २६/०६/२०२३ रोजी राजश्री शाहु महाराज यांची जयंतीनिमित्त सामाजिक न्याय दिवस महाविद्यालयात साजरा करण्यात आला. त्या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे हे होते. या कार्यक्रमाचे नियोजन प्रा.डॉ.विजय कौतिकराव देसले यांनी केले या कार्यक्रमाकरिता शिक्षक शिक्षकेत्तर हजर होते.

* दिनांक ०३/११/२०२३ रोजी महाविद्यालयात होणाऱ्या विविध उपक्रमांवर चर्चा करण्याकरिता प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे यांच्या अध्यक्षतेखाली मिटींग आयोजित करण्यात आली. त्यात कै.डॉ.भास्करराव सदाशिव देसले यांच्या जयंतीचे नियोजन इतिहास विभागामार्फत करण्याचे निश्चित झाले व दिनांक ०५/०८/२०२३ रोजी जयंतीचा कार्यक्रम इतिहास विभागामार्फत घेण्यात आला.

* दिनांक २ ऑक्टोबर २०२३ रोजी महाविद्यालयात महात्मा गांधी जयंती साजरी करण्यात आली. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे होते या कार्यक्रमाचे नियोजन प्रा.डॉ.विजय देसले यांनी केले या कार्यक्रमानिमित्त महाविद्यालयाच्या प्रांगणात स्वच्छता अभियान राबविण्यात आले.

* दिनांक २० जानेवारी २०२३ रोजी महाविद्यालयाच्या परिपत्रकानुसार २३ जानेवारी २०२३ रोजी विभागामार्फत नेताजी सुभाष चंद्र बोस व बाळासाहेब ठाकरे यांची जयंती साजरी करण्यात आली त्या अनुषंगाने डॉ.पी.एस.सोनवणे यांनी त्या विषयावर व्याख्यान दिले याप्रसंगी महाविद्यालयाचे शिक्षक शिक्षकेत्तर कर्मचारी हजर होते या कार्यक्रमाचे सुत्रसंचालन व नियोजन प्रा.डॉ.विजय देसले यांनी केले.

* दिनांक १९ फेब्रुवारी २०२४ रोजी हिंदवी स्वराज्याचे संस्थापक छत्रपती शिवाजी महाराज यांची जयंती साजरी करण्यात आली. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे हे होते या कार्यक्रमाचे आयोजन महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांनी केले यात एस.वाय.बी.ए.,टी.वाय.बी.ए.इतिहास विभाग व एम.ए.वर्गाच्या विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला त्यांना मार्गदर्शन प्रा.डॉ.विजय देसले यांनी केले.

* दिनांक ०६/०६/२०२४ रोजी महाविद्यालय व इतिहास विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने स्वराज्य संस्थापक छत्रपती शिवाजी महाराज यांचा राज्याभिषेक सोहळा निमित्त महाविद्यालयात कार्यक्रमाचे आयोजन

करण्यात आले. या आयोजनाचे प्रमुख प्राध्यापक विजय देसले होते तर कार्यक्रमाचे अध्यक्ष म्हणून मा.प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे हे होते यांनी छत्रपती शिवाजी महाराजांचा राज्याभिषेक का आवश्यक होता याविषयी मार्गदर्शन केले.

* दिनांक १२ मार्च २०२४ रोजी एम.ए.इतिहास विभागाची शैक्षणिक सहल आयोजित करण्यात आली. ज्या शैक्षणिक सहलीत २० विद्यार्थी हजर होते ही सर्व मध्यप्रदेशातील महेश्वर इंदूर व मांडवगड येथे नेण्यात आली होती. त्यातून विद्यार्थ्यांना इतिहासाची इत्यंभूत माहिती मिळाली इतिहास विभागाने हे वरील सर्व कार्यक्रम मा.प्राचार्य डॉ.पी.एस.सोनवणे यांच्या सहकार्याने केले. वर्षभर चालणाऱ्या कार्यक्रमांना विद्यार्थ्यांची चांगला प्रतिसाद होता. म्हणून इतिहास विभागाला त्याचा मनस्वी आनंद आहे.

भूगोल विभाग अहवाल

डॉ.अजय नांद्रे

- १) दिनांक २ ऑगस्ट २०२३ रोजी भूगोल विभागाच्या वतीने रामनगर येथील डोंगरावर वृक्षारोपण केले.
- २) दिनांक १६ सप्टेंबर २०२३ रोजी भूगोल विभागाच्या वतीने ओझोन दिवस भूगोल विभागात डॉ.अजय नांद्रे यांनी 'ओझोन वायू चे पर्यावरणातील महत्व' या विषयावर माहिती देत साजरा करण्यात आला.
- ३) दिनांक ५ ऑक्टोबर २०२३ रोजी भूगोल विभागाच्या वतीने आदिवाशी बांधवांच्या सोबत दिवाळी सन साजरा करत असलेल्या निसर्ग मित्र समितीच्या आव्हानाला प्रतिसाद देत मागील वर्षाच्या विद्यार्थ्यांचे पुस्तक, कोरे कागद, सुस्थित असलेले गणवेश, पेन, पेनशिल, कंपास इत्यादी संकलन अभियान राबवले व यशस्वी केले.
- ४) २२ मार्च २०२४ रोजी जागतिक जलदिना निमित्ताने चित्र स्पर्धा आयोजित केली. यात द्वितीय वर्ष विज्ञान शाखेतील कु.सुवर्णा देसले या विद्यार्थिनीचा प्रथम क्रमांक आला.
- ५) शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ या वर्षासाठी भूगोल विभागाच्या वतीने सिड व सिडबॉल संकलन अभियान राबविले.

YCMOU अहवाल

डॉ.पी.एस.सोनवणे, (केंद्र प्रमुख)
डॉ.ममता पंजाबी, (केंद्र संयोजक)
डॉ.निलेश माळीचकर, (केंद्र सहायक)

शिक्षणापासून वंचित असलेल्या व नोकरी निमित्त अपूर्ण शिक्षण असलेल्या मुलांसाठी संस्थेचे उपाध्यक्ष डॉ.दादासाहेब अजिंक्य देसले यांनी महाविद्यालय यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ नाशिक यांचे स्टडी सेंटर २०१८-१९ मध्ये सुरु करण्यासाठी विद्यापीठाकडे प्रस्ताव सादर करावा असे सूचित केले व त्याप्रमाणे ' hrfdÚrb ¶¶rw e j {UH\$df 018- 19 nrg ४ YCMOU चे यूनिट सुरु करण्यात आले. आजतागायत या स्टडी सेंटर मधून विविध क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांनी उत्तम शिक्षणाची भरारी घेतलेली आहे. काहीना प्रमोशन मिळाले आहे. तर काहीना नवीन नौकरी करण्याची संधी मिळाली आहे. सुरवातीला फक्त पी.जी. कोर्सेस सुरु होते नंतर यु.जी चे कोर्सेस सुरु करण्यात आले. व त्यानंतर परिसरातील शिक्षण घेऊ इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांना M.B.A चे शिक्षण आपल्याच स्टडी सेंटर मध्ये मिळावे. अशी विनंती केली व त्यानुसार संस्थेने M.B.A हा कोर्स देखील सुरु केलेला आहे.

महाविद्यालयातील शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ पासून YCMOU चे यूनिट सुरु करण्यात आले. या युनिट अंतर्गत FYBA, SYBA, TYBA, MA (हिंदी, मराठी, इतिहास, इंग्लिश), M.B.A (Marketing, Finance, HR) हे सुरु आहे

शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये FYBA ला (२०२), जर SYBA ला (१२४), TYBA ला (११०), MA ला (११८), MBA ला (१९) अशी एकुण (५७३) संख्या होती.

या युनिटमुळे शिक्षणापासून वंचित विद्यार्थ्यांना शिक्षणाची संधी उपलब्ध होते. तसेच महिलांना व कामगार विद्यार्थ्यांना शिक्षणाची संधी उपलब्ध होते.

वैयक्तिक अहवाल

प्रा.डॉ.वसुमती पी.पाटील

१. दिनांक ६/१२/२०२३ Mahatma Jotirao Phule & Dr.Babasaheb Ambedkar` s contribution to India - एक दिवशीय राष्ट्रीय चर्चासत्रात सहभाग.
२. दिनांक १०/२/२०२४ ग्रामीण आणि आदिवासी समस्यांचे साहित्यिक प्रतिबिंब आंतर विद्याशाखीय चर्चासत्र शोधनिबंध प्रकाशित.
३. दिनांक १७ /०२/२०२४ Women Empowerment Opportunities and challenges एक दिवशीय राष्ट्रीय चर्चासत्रात सहभाग
४. दिनांक ८/३/२०२४ जागतिक महिला दिन युवतीसभा अंतर्गत कार्यक्रमात सहभाग
५. पर्यावरण संवर्धन व संरक्षण अभियान युवतीसभा अंतर्गत कार्यक्रमात सहभाग.
६. दिनांक १९/३/२०२४ National Education policy 2020 एकदिवशीय चर्चासत्रात सहभाग

वैयक्तिक अहवाल

प्रा.डॉ.कैलास बुधा वाघ

१. सी.गो.पाटील महाविद्यालय, साक्री दिनांक १९/३/२०२४ National Education policy 2020 एकदिवशीय चर्चासत्रात सहभाग
२. दि.४ सप्टेंबर २०२३ रोजी विद्यापीठ स्तरीय 'मेरी मिट्टी मेरा देश' या अभियाना अंतर्गत अमृत कलश संकलन कार्यशाळा कबचौउमवि जळगाव विद्यापीठात सहभाग.
३. दि.१९ मार्च २०२४ या दरम्यान सि.गो.पाटील महाविद्यालय विद्यापीठ स्तरीय IQAC विभागाच्या वतीने आयोजित National Education Policy 2020 Theme & Prospects या विषयावर आयोजित सेमिनार मध्ये सहभाग.
४. दिनांक १० फेब्रुवारी २०२३ रोजी सि.गो.पाटील महाविद्यालय साक्री येथे तासिका तत्वावर व्याख्यात्यांच्या मुलाखतीस विषय तज्ञ म्हणून उपस्थित.
५. IQAC समितीवर सदस्य म्हणून नियुक्ती.
६. राष्ट्रीय सेवा योजना सहा.कार्यक्रम अधिकारी म्हणून नियुक्ती.
७. मराठी विभागप्रमुख म्हणून नियुक्ती.
८. महाविद्यालयीन 'भास्करीय' नियतकालिक प्रमुख म्हणून नियुक्ती

वैयक्तिक अहवाल

प्रा.डॉ.विजय कौतिकराव देसले

१. दिनांक २६/०७/२०२३ रोजी रामकृष्ण गोपाल भांडारकर (बी.ओ.आर.आय) पुणे येथे एक दिवशीय कार्यशाळेत सुधीर जी.आंबेडकर (राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ केंद्रीय अध्यक्ष) यांच्या मार्गदर्शनाखाली होणाऱ्या कार्यशाळेत सहभाग.
२. दिनांक २०/०२/२०१९ रोजी श्री शिवाजी रायगड स्मारक मंडळ यांनी आयोजित केलेल्या शिवाजीराजे अभिषेक समारंभाचे ऐतिहासिक महत्व या विषयावर चर्चासत्र सहभाग राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाचे सरसंघचालक मोहनजी भागवत यांचे मार्गदर्शन कार्यक्रमात उपस्थिती.
३. दिनांक ९ जानेवारी २०२४ रोजी एन.ए.पी.२०२० च्या कार्यक्रमाकरिता सि.गो.पाटील महाविद्यालय साक्री येथे कार्यशाळेत सहभाग
४. दिनांक ९ मार्च २०२४ रोजी कला व विज्ञान महाविद्यालय पाचोरा येथे एम.ए.द्वितीय वर्षाच्या कार्यशाळेसाठी सहभाग.
५. दिनांक २०२४ रोजी कवयित्री बहिणाबाई चौधरी नॉर्थ महाराष्ट्र युनिव्हर्सिटी येथे एन.पी.ए.२०२० या विषयावर होणाऱ्या प्रशिक्षण वर्गासाठी सहभाग.
६. दिनांक २०२४ रोजी झुलाल भिलाजी पाटील महाविद्यालय धुळे येथे एन.ए.पी.२०२० या विषयावर कार्यशाळेत सहभाग
७. दिनांक २५ जानेवारी २०२४ मतदार दिनानिमित्त मतदान जागृती दिवस साजरा करण्याकरिता सि.गो.पाटील महाविद्यालयात २५ विद्यार्थ्यांसह सहभाग घेतला.
८. शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये छत्रपती शिवाजी महाराजांचे राज्याभिषेकाचे महत्व या विषयावर संशोधन पेपर प्रकाशित करण्यात आला.
९. शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ च्या मे २०२४ या महिन्यात महाराष्ट्र राज्य प्रकाशित करित असलेल्या लोकराज्य या मासिकात पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी यांच्या जीवनावर प्रकाश टाकणारा सामाजिक परिवर्तन या नावाने शोध निबंध प्रकाशित करण्यात आला.

(Individual Report 2023-24)

* Prof. Dr. Jahagirdar Z. Salunkhe

1. Nominated as Research Expert on Research Advisory Committee in English on 25-03-2024 by VVM's S.G. Patil Arts, Science & Commerce College, Sakri.
2. I was invited for Interview as a Subject Expert in English at Adarsh College of Arts, Nijampur Jaitane Tal-Sakri Dist-Dhule (MS) on dated 07/06/2023.
3. I was invited for Interview as a Subject Expert in English at VVM's S. G. Patil Arts, Science and Commerce College, Sakri Tal-Sakri Dist-Dhule (MS) on dated 16/06/2023.
4. The Head of the institution appointed me as the IQAC and NAAC Coordinator, IQAC invites the NAAC Peer Team by submitting self declaration for IQA to the NAAC Office Bangalore. Our institution has accredited with a CGPA of 2.54 on a seven point scale at B+ Grade on dated 4&5 July 2023.
5. Actively participated in International Multidisciplinary Conference on "G20: Issues and Challenges" organized by Vidya Vikas Mandal's Arts, and Commerce College, Akkalkuwa and STKIP. PGRI Bandar Lampung, Indonesia on 20 and 21 October 2023.
6. KBCNM University appointed me as the member on LMC for the investigation of Research Centre in English at Smt. Narmadabai Nago Chaudhari Arts, Commerce and Science College, Kusumba Tal- Dhule (Dhule) on dated 15/01/2024.
7. Participated in one day seminar on "National Education Policy 2020" organized by Vidya Vikas Mandal's Sitaram Govind Patil Arts, Science and Commerce College, Sakri in collaboration with Internal Quality Assurance Cell, Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon on 9 January 2024.
8. Participated in One Day Faculty Training Workshop on "Aapale Prashna Aapale Vidnyan- APAN" organized by Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon in collaboration with Unnat Maharashtra Abhiyan, IIT Bombay on 19 January 2024.
9. Actively participated in one day seminar on "National Education Policy 2020: Theme and Prospects" organized by Vidya Vikas Mandal's Sitaram Govind Patil Arts, Science and Commerce College, Sakri in collaboration with Internal Quality Assurance Cell, Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon on 19 March 2024.
10. I was invited as judge at Taluka Level Shiv Janmotsav oratory competition 2024 organised by shri Chhatrapati Shivaji Library it was held on Friday 09/02/2024
11. Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University Jalgaon allotted me two research

Research Students for Ph.D. research work in 2023

*** Minor Research Work:**

I have submitted the minor research project titled "A Study of Social Realism in the Novels of Manju Kapur's 'The Immigrant' and Shashi Deshpande's 'A Matter of Time'" under the Vice Chancellors Research Motivation Scheme on dated 30 May 2024.

*** Research Paper Presentation:-**

I have presented a research paper entitled "Socio Cultural Exploration in the novels of Shashi Deshpande" at International Multidisciplinary Conference on "G20: Issues and Challenges" organized by Vidya Vikas Mandal's Arts, and Commerce College, Akkalkuwa and STKIP. PGRI Bandar Lampung, Indonesia on 20 and 21 October 2023.

*** Research Paper Publication:-**

1. "SOCIO-CULTURAL EXPLORATIONS IN SHREE S. R. PAATEEL'S NOVEL "BLOOMING AND BONDING" (UGC Care Group-1 Journal Purana Vol.LXV, Issue-2, No.12, 2023 page-436.)
2. "LEADERSHIP THREATS OF CHHATRAPATI SHIVAJI MAHARAJ REFLECTED IN SHIVRAJ BHUSHAN."
3. "SARITA'S JOURNEY TOWARD AUTONOMY AND SELF-DISCOVERY IN SHASHI DESHPANDE'S NOVEL 'THE DARK HOLDS NO TERRORS' IN THE CONTEXT OF A PATRIARCHAL SOCIETY."

Annual Individual Report (2023-24)

Dr.Nilesh Bhatishwar Malichankar
(Asst. Prof.)

1. The research paper entitled "Paradoxical Humanistic Nature with Reference to Naga Mandela" has been published in UGC Care listed research journal Purana'
2. The research Paper entitled "Reflection of the Indian Philosophy, 'Vasudhaiva Kutumbakam' in Ruskin Bond's Selected Short Stories" has been published in UGC Care lited journal.
3. The research paper on the topic "Reflection of Humanism in the Novel Blooming and Bonding" has been published.
4. I have delivered lectures on Nationl Education Policy 2020 in Secondary and Higher Secondary schools in Sakri and its vicinity.

वैयक्तीक अहवाल

प्रा.डॉ.दिनेश दयाराम माळी

मी प्रा.डॉ.दिनेश दयाराम माळी सहयोगी प्राध्यापक संरक्षण आणि सामरिकशास्त्र शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ मध्ये विविध शैक्षणिक संस्था, विद्यापीठ व महाराष्ट्र शासनाचे पुणे येथील उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाच्या अंतर्गत केलेल्या प्रशिक्षण, व्याख्यान, संशोधन पेपर सादरीकरणाचा व संशोधन पेपर जर्नल मध्ये प्रकाशित करण्याचा अहवाल.

- १) दिनांक ०१/१०/२०२३ रविवार रोजी महाविद्यालयातील स्वच्छता अभियान कार्यक्रमात सहभाग घेतला.
- २) दिनांक ०६/१०/२०२३ शुक्रवार रोजी कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगाव आणि श्रीमती. एच.आर.पटेल महिला महाविद्यालय शिरपूर जि.धुळे यांनी आयोजित केलेल्या नविन शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार संरक्षण आणि सामरिकशास्त्र या विषयाच्या प्रथम वर्षे कला व विज्ञान शाखेचा अभ्यासक्रम पुर्नरचना कार्यशाळेत सहभाग नोंदविला.
- ३) दिनांक २०/१०/२०२३ शुक्रवार ते दिनांक २१/१०/२०२३ शनिवार रोजी विद्या विकास मंडळ साक्री संचलित कला व विज्ञान महाविद्यालय अक्कलकुवा जि.नंदुरबार यांनी आयोजित केलेल्या दोन दिवशीय आंतरराष्ट्रीय परिषदेत सहभाग नोंदवून संशोधन पेपर सादर केला.
- ४) दिनांक ३ जानेवारी २०२४ क्रांतिसुर्य महात्मा ज्योतीबा फुले शिक्षक गौरव पुरस्कार प्राप्त झाला.
- ५) दिनांक ०७/०१/२०२४ रोजी एस.एन.डी.टी.महिला विद्यापीठ मुंबई व रूख्मणिताई कला व वाणिज्य महिला महाविद्यालय अमळनेर यांनी आयोजित केलेल्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० अमलबजावणी या विषयावर संशोधन पेपर सादर केला.
- ६) दिनांक १५ जानेवारी २०२४ रोजी आमच्या महाविद्यालयातील संरक्षण आणि सामरिकशास्त्र विभागा अंतर्गत भारतीय सेना दिवस निमित्त सेना दलातील जवान मेजर सुभेदार (रिटायर्ड) श्री.अनिल सुर्यवंशी यांनी 'भारतीय सशस्त्र सेना दलांचे कार्ये' या विषयावर व्याख्यान दिले. तसेच स्वतःचे सेना दलातील कर्तव्या वरिल अनुभवांचे कथन विद्यार्थ्यांना केले. तसेच सेना दलातील युवकांना असलेल्या नोकरीच्या संधी या विषयी मार्गदर्शन केले.
- ७) दिनांक २७/०१/२०२४ शनिवार रोजी महाविद्यालयातील राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या रामनगर मालपूर

येथील विशेष हिवाळी शिबीरात 'आजचा युवक आणि तंत्रज्ञान' या विषयावर व्याख्यान दिले.

८) दिनांक १६ व १७ फेब्रुवारी २०२४ रोजी कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगांव संरक्षण आणि सामरिकशास्त्र विभागाने आयोजित केलेल्या दोन दिवशीय राष्ट्रीय परिषदेमध्ये महाविद्यालयातील ६ विद्यार्थ्यांनी व स्वतः सहभाग घेतला.

९) दिनांक २६/०२/२०२४ ते ०१/०३/२०२४ पुणे येथील महाराष्ट्र राज्य अध्यापक विकास संस्था या प्रशिक्षण संस्थेत पाच दिवसांचा अध्यापक विकास प्रशिक्षण कार्यक्रमाचा Short Term Course पूर्ण केला.

१०) दिनांक २७/०३/२०२४ रोजी थाळनेर ता.शिरपूर जि.धुळे येथील कै.पितांबर शंकर वाडिले कला महाविद्यालयात एक दिवशीय राष्ट्रीय परिषदेत सहभाग घेऊन "परराष्ट्रीय धोरण आणि शांतीदुत पंडीत जवाहरलाल नेहरू" या विषयावर संशोधन पेपर सादर केला.

संशोधन पत्रिकेत प्रकाशित झालेले संशोधन पेपर :

१) मध्य भारती – मानविकी एवं समाजविज्ञान की शोध पत्रिका UGC - Care Journal जानेवारी – जुन २०२३ शोध पत्रिकेत, P. No.139 "Defence System, Economic planning and Development in India" या विषयावर संशोधन पेपर प्रकाशित केला.

२) Akshara जानेवारी २०२४ च्या जर्नल मध्ये P. No. 86 "Jammu and Kashmir Role of NGOs in Protection and promotion of Human Rights" या विषयावर संशोधन पेपर प्रकाशित केला.

३) विद्यावार्ता जाने-मार्च २०२४ या संशोधन पत्रिकेत P. No. 105 "राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० ची अंमलबजावणी" या विषयावर संशोधन पेपर प्रकाशित केला.

वैयक्तिक अहवाल

प्रा.डॉ.अभिजीत शरद भामरे

- १) दिनांक १३/१०/२०२४ रोजी सोनगीर महाविद्यालयात एफ.वाय.बी.ए. अभ्याक्रम कार्यक्रमात सहभाग
- २) दिनांक १३/३/२०२४ रोजी सी.गो.पाटील कॉलेज साक्री येथे one anyseminar for Teacher on National Education polic 2020 Them and prosposed मध्ये सहभाग.
- ३) दिनांक २९, ३० April 2024 onling work shop on publishing Research Aritcul in Social Dasabaro ongination by the college of social work al Niketan mumbai

वैयक्तिक अहवाल

डॉ.अजय नांदे

- १) दि.४ सप्टेंबर २०२३ रोजी विद्यापीठ स्तरीय 'मेरी मिड्डी मेरा देश' या अभियाना अंतर्गत अमृत कलश संकलन कार्यशाळा कबचौउमवि जळगाव विद्यापीठात सहभाग.
- २) दि.४ सप्टेंबर २०२३ रोजी विद्यापीठ स्तरीय, प्रथम वर्ष कला शाखेतील DSC-3 प्राकृतिक भूगोल या विषयाचा अभ्यासक्रम पुनरचना समितीचा सदस्य म्हणून सोनगीर महाविद्यालयात उपस्थित.
- ३) दि.२० आणि २१ ऑक्टोबर २०२३ या दोन दिवशीय G20 Issues & Challenges या विषयावर आंतरराष्ट्रीय परिषद अक्कलकुवा आणि PGRI Bandar Lampung, Indonesia यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित परिषदेत सहभाग.
- ४) दि.२७ ऑक्टोबर २०२३ रोजी विद्यापीठ स्तरीय, प्रथम वर्ष विज्ञान शाखेतील DSC-1 Indonesia या विषयाचा अभ्यासक्रम पुनरचना समितीचा सदस्य म्हणून कला, विज्ञान आणि वाणिज्य महाविद्यालय कुसुंबा येथे उपस्थित.
- ५) दि.१४ ते १७ नोव्हेंबर २०२३ या दरम्यान "E-Content Development & Moocs" या विषयावर रिफ्रेशन कोर्से पondechari विश्वविद्यालय Pondechari येथे केला.
- ६) दि.१९ मार्च २०२४ या दरम्यान सि.गो.पाटील महाविद्यालय विद्यापीठ स्तरीय IQAC विभागाच्या वतीने आयोजित National Education Policy 2020 Theme & Prospects या विषयावर आयोजित सेमिनार मध्ये सहभाग.
- ७) शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ या वर्षासाठी IQAC समितीवर सदस्य म्हणून नियुक्ती.
- ८) शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ या वर्षासाठी पर्यावरणशास्त्र या विषयाचा समन्वयक म्हणून नियुक्ती.
- ९) शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ या वर्षासाठी राष्ट्रीय सेवा योजना समन्वयक म्हणून नियुक्ती.
- १०) शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ या वर्षासाठी निसर्गमित्र बहुउद्देशीय सेवाभावी संस्था मालपूर या शासकीय नोंदणीकृत संस्थेच्या अध्यक्ष पदी निवड.
- ११) शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ या वर्षासाठी भूगोल विभागप्रमुख नियुक्ती.

वैयक्तिक अहवाल

प्रा.डॉ.जी.जे.पावरा

१. दिनांक २५ सप्टेंबर २०२३ रोजी 'विद्यार्थी विकास अधिकारी यांची एक दिवसीय कार्यशाळा' बेंडाळे महाविद्यालय, जळगाव येथे सहभाग.
२. दिनांक १३ ऑक्टोबर २०२३ रोजी प्रथम वर्ष कला 'अर्थशास्त्र अभ्यास पुनर्सचना कार्यशाळा' महाविद्यालय, चाळीसगाव येथे सहभाग.
३. दिनांक ०७ ते ११ डिसेंबर २०२४ युवक महोत्सव युवारंग २०२३ मु.जे.महाविद्यालय, जळगाव येथे संघ व्यवस्थापक म्हणून सहभाग.
४. दिनांक १८ जानेवारी २०२४ रोजी 'अविष्कार २०२३' एच.आर.पटेल फार्मसी महाविद्यालय, शिरपूर येथे संघ व्यवस्थापक म्हणून सहभाग.
५. दिनांक २९ जानेवारी २०२४ रोजी सि.गो.पाटील महाविद्यालय, साक्री येथे विद्यापीठस्तरीय एक दिवसीय 'प्रश्नमंजूषा स्पर्धेत' संयोजन समिती सदस्य म्हणून सहभाग.
६. दिनांक ७ फेब्रुवारी २०२४ रोजी मु.जे.महाविद्यालय, जळगाव येथे सहसंचालक जळगाव यांच्या कार्यशाळेत सहभाग.
७. दिनांक १० फेब्रुवारी २०२३ रोजी सि.गो.पाटील महाविद्यालय साक्री येथे तासिका तत्वावर व्याख्यात्यांच्या मुलाखतीस उपस्थित.
८. दिनांक ५,६,७ मार्च २०२४ रोजी स्वर्गीय आण्णासो.आर.डी.देवरे महाविद्यालय म्हसदी येथे विद्यापीठस्तरीय 'साहस' कार्यशाळेत संयोजन समिती सदस्य म्हणून सहभाग.
९. दिनांक १९ मार्च २०२४ रोजी सि.गो.पाटील महाविद्यालयात साक्री येथे 'नवीन शैक्षणिक धोरण' एक दिवसीय कार्यशाळेत सहभाग.
१०. दिनांक ०२ ऑक्टोबर २०२३ रोजी 'पर्यावरण आणि आव्हाने' या विषयावर पेपर प्रकाशित.
११. दिनांक ०४ ते ०५ जानेवारी २०२४ रोजी एस.पी.डी.एम.महाविद्यालय, शिरपूर येथे दोन दिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्र सहभाग आणि संशोधन पेपर सादर

Individual Academic Report (2023-24)

Dr.Sharad Baburao Sonawane
(Dept. of Political Science)

Representation on University Authority :

1. Hon`ble Vice Chancellor of KBCNMU, Jalgaon has been nominated me as a Member, Board of Studies in Political Science of KBCNMU, Jalgaon on Dt.18.03.2023. In accordance to provision of Maharashtra Public University Act, 2016.
2. Member of syllabus restructuring committee of PET-Political Science of Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon.
3. Member of Syllabus restructuring committee of SYBA-Political Science of Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon.

Research Project :

1. Minor Research Project entitled आदिवासींचे राजकीय सामाजिकरण साक्री विधानसभा मतदारसंघाचा अभ्यास (Political Socialization of Adivasi : A Study of Sakri Assembly Constituency) has been sanctioned by Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon under (VCRMS) VICE-CHANCELLOR RESEARCH MOTIVATION SCHEME, on 1 June, 2023 (Amount Sanction : Rs.1,15,000/-)

Publication in UGC Care Listed & Peer Reviewed Journal :

1. Paper पश्चिम खान्देशातील आदिवासी संस्कृती (Pachhim Khandeshatil Aadiwasi Sanskruti) in 'Tifan', Peer Reviewed UGC-CARE LISTED Quarterly Research Journal, ISSN : 2231-573X, April-June 2024, Page 265-272

Participation in Seminar :

1. Participated in one day "National Education Policy : 2020 Theme and Prospects" Organized by S.G.Patil College Sakri Dist. Dhule in collaboration with IQAC, KBCNMU Jalgaon on March 19,2024

Individual Report

Shri. Vinod Y. Desale
(Librarian)

*International Award:-

- 1) On 28 Feb. 2024, received the International Honorary Award D. Litt. Degree from Central America University, Bolivia, America.

*Research Publication:-

- 2) On 19 Aug. 2023, participated in the national level webinar on "E-Library Management and Applications" and presented a research paper on "Emerging Trends in Digital Environment with LIS Education in India," organized by Govt. College, Bankhedi, M.P.

*Refresher Course:-

- 3) From 30 Sept. to 14 Oct. 2023, successfully completed an online two-week Refresher Course in "Library Science," organized by TLC Ramanujan College, University of Delhi.
- 4) From 15-18 March 2024, participated and successfully completed an online two-week Refresher Course in "Library & Information Science," conducted by the UGC-HRDC Sambalpur University, Odisha.

*Faculty Development Programme (FDP):-

- 5) From 13-25 June 2023, attended a one-week online FDP on "Indian Knowledge Systems" organized by KIIT College & CTPD, India.
- 6) From 7-13 July 2023, participated in an online one-week FDP on "Upskill Your Resources," organized by ANIA College, Shivakashi, Tamil Nadu.
- 7) From 7-11 Dec. 2023, participated in an online one-week national level "Student Orientation Programme on Research Methodology" organized by MSPM's Yashwantrao Chavan College, Ambajogai, Beed.

*Seminar/Conference/Workshop/Webinars:-

- 8) On 10 Apr. 2023, participated in a one-day national level webinar on 'Intellectual Property Rights (IPR) and Career Opportunities,' organized by RFNOS Science College, Akkalkuwa, Nandurbar
- 9) On 11 Apr. 2023, attended the DELNET-British Council Lecture 'Library Partnership in an Age of Openness,' organized by Delnet Delhi & British Council, U.K.
- 10) On 17 Apr. 2023, attended 'Celebrating Global Librarianship: Strengthening Connections, Collaborations & Competencies,' organized by IFLA, Delnet & Galgotia University, Delhi.
- 11) On 17 Apr. 2023, participated in the online national seminar on 'Fundamentals of Research Methodology,' organized by Sangmeshwar College, Solapur.
- 12) On 2 May 2023, participated in the IP-Awareness/Training Programme under the Intellectual Property Office, India.
- 13) On 3 May 2023, participated in the national level webinar on 'Library Management System-Resources, KOHA, E-content Development,' organized by ISM's VP College, Khiroda, Jalgaon.
- 14) On 13 June 2023, attended a lecture on 'Realistic Positivity' in the national level webinar organized by SK Mahavidyalaya Ausa, Latur.
- 15) On 17 June 2023, attended a lecture on 'Personal Finance' in the national webinar organized by SK Mahavidyalaya Ausa, Latur.
- 16) On 18 June 2023, attended a lecture on 'Coatings for Specific Tribological Applications' in the

- national webinar organized by SK Mahavidyalaya AUSA, Latur.
- 17) On 21 June 2023, completed the e-quiz competition on International Day of Yoga, organized by VES's Institute of Technology, Chembur, Mumbai.
 - 18) On 25 June 2023, participated in the Online Quiz on Yoga organized by the Department Library JES's Mahavidyalaya, Vadgaon, Kolhapur.
 - 19) On 30 June 2023, attended a lecture on 'Innovative Pedagogical Skills for Teaching' in the national webinar organized by SK Mahavidyalaya AUSA, Latur.
 - 20) On 5 July 2023, attended a lecture on 'Eco Green City' in the national level webinar organized by SK Mahavidyalaya AUSA, Latur.
 - 21) On 9 July 2023, attended a lecture on 'The Power of Emotional Intelligence in Life' in the national webinar organized by SK Mahavidyalaya AUSA, Latur.
 - 22) On 12 July 2023, participated in the webinar on 'How Green is My Library,' organized by KECSTE, Trivandrum, Kerala.
 - 23) On 15 July 2023, attended a lecture on 'Data Analysis Tools and Techniques' in the national webinar organized by SK Mahavidyalaya AUSA, Latur.
 - 24) On 21 July 2023, participated in the international level seminar on 'Innovative Techniques in Digital Media Production,' organized by Sathyabama Institute, Chennai.
 - 25) On 21 July 2023, attended a lecture on 'Setting Strategic Plans for Institutions' in the national webinar organized by SK Mahavidyalaya AUSA, Latur.
 - 26) On 28 July 2023, participated in the international webinar on 'DOAJ & Best Practices in Scholarly Communications,' organized by the University of NWE, Sofia.
 - 27) On 1 Aug. 2023, attended a lecture on 'Self-Confidence and Self-Esteem' in the national webinar organized by SK Mahavidyalaya AUSA, Latur.
 - 28) On 12 Aug. 2023, participated in the 'Antine Library Quiz' organized by North Cap University, Gurugram.
 - 29) On 15 Aug. 2023, participated in the initiative by the Ministry of Culture to mark Azadi Ka Amrit Mahotsav - HAR GHAR TIRANGA.
 - 30) On 18 Aug. 2023, participated in the national webinar on 'Objective and Impact of Value Based Education,' organized by MLB Arts & Commerce, Gwalior.
 - 31) On 19 Aug. 2023, participated in the 'E-Quiz on National Education Policy-2020' organized by Delhi.
 - 32) On 1 Oct. 2023, contributed to 'Shramdan for Swachh Bharat,' a Swachh Bharat Mission initiative organized by the Govt. of India.
 - 33) On 30 Dec. 2023, attended a lecture on 'Useful Portals for Quality Research' in the national webinar organized by SK Mahavidyalaya AUSA, Latur.
 - 34) On 16 Jan. 2024, participated in the online national level seminar on 'Research Methodology' organized by MSPM's Yashwantrao Chavan College, Ambajogai, Beed.
 - 35) On 9 Feb. 2024, participated in the national level e-seminar on 'Understanding the Basics of Different Metrics Level: Author, Journal, and Article,' organized by JWIS Girls College, Ulhasnagar, Thane.
 - 36) On 16 Mar. 2024, participated in a one-day national workshop on 'Embrace Innovation Empower Libraries with KOHA,' organized by SSVSS's SARPk Mahavidyalaya, Ichalkaranji.

Individual Report (2023-24)

Prof. Smt. Manisha A. Borse
(Dept. of Physics)

*Faculty Development Programme (FDP):-

- 1) 26th June - 1st July 2023: Participated in a one-week FDP on "Integrating Autodesk Fusion - 360 in Engineering Subjects" organized by Lendi Institute of Engineering and Technology, Vizianagaram, A.P.
- 2) 7th - 18th December 2023: Participated in a one-week national level FDP on "Research Methodology" organized by MSP Mandal's Yashwantrao Chavan College, Ambajogai, Beed.
- 3) 6th - 15th March 2024: Participated in a national level online one-week quiz on "Wild-life" organized by SVSSC Government Degree College, Sullurpet, Tirupati, A.P.

*Seminar/Conference/Workshop/Webinars:-

- 4) 18th June 2023: Attended a lecture on "Coatings for Specific Tribological Applications" organized by SK Mahavidyalaya, Ausa, Latur.
- 5) 25th June 2023: Attended a lecture on "Advanced Technology in Renewable Energy: Wind Turbines" organized by SK Mahavidyalaya, Ausa, Latur.
- 6) 29th June 2023: Participated in a national level online quiz on "National Statistics Day."
- 7) 4th July 2023: Attended a lecture on "Importance of Nutrition in Adulthood" organized by MRAR College, Nuzvid.
- 8) 6th July 2023: Attended a lecture on "Empowerment of Women in the Digital Age" organized by SK Mahavidyalaya, Ausa, Latur.
- 9) 11th July 2023: Attended a lecture on "Watershed Management" organized by SK Mahavidyalaya, Ausa, Latur.
- 10) 13th July 2023: Participated in an international webinar on "Applications of MATLAB" organized by St. Francis College, Senghore.
- 11) 16th July 2023: Attended a lecture on "Kalanump Shiyancha Bada-lat Gelela Samajik Darja" organized by SK Mahavidyalaya, Ausa, Latur.
- 12) 27th July 2023: Attended a lecture on "Effective Teaching and Learning: Ways to Engage Students in Classroom Environment" organized by SK Mahavidyalaya, Ausa, Latur.
- 13) 28th July 2023: Participated in a one-day international webinar on "DOAJ & Best Practices in Scholarly Communications" organized by the University of National and World Economy, Sofia.
- 14) 15th August 2023: Participated in the initiative "Azadi ka Amrut Mahotsav-HAR GHAR TIRANGA" by the Ministry of Culture, Government of India, Delhi.
- 15) 1st October 2023: Contributed to the "SHRAMDAN FOR SWACHH BHARAT" mission initiative organized by the Government of India, Delhi.
- 16) 30th October 2023: Attended a lecture on "Need for Digital and Subject Integration" organized by SK Mahavidyalaya, Ausa, Latur.

महाविद्यालयातील प्राध्यापक वर्ग
(कला शाखा)

अ.क्र.	नांव	विषय	शिक्षण
१.	प्राचार्य डॉ.पंढरीनाथ श्रावण सोनवणे	इतिहास	M.A.,Ph.D
२.	डॉ.वसुमती पुंडलिकराव पाटील	मराठी	MA.(Mar) MA.(Soci.)MEd.,Ph.D.Set
३.	डॉ.विजय कौतिकराव देसले	इतिहास	M.A.,M.Phil, Ph.D
४.	डॉ.जहांगिरदार झिंगा साळुंखे	इंग्रजी	M.A.,M.Phil, Ph.D
५.	प्रा.दिनकर लहू पाटील	शिक्षणशास्त्र	M.A.,B.Ed.M.Ed.M.Phil.
६.	डॉ.दिनेश दयाराम माळी	संरक्षणशास्त्र	M.A.,B.Ed.SET.
७.	प्रा.अशोक नारायण भदाणे	शारिरीक शिक्षण संचालक	M.A.,M.P.Ed.
८.	डॉ.अभिजीत शरदराव भामरे	समाजशास्त्र	M.A.,M.Phil, Ph.D
९.	डॉ.अजय पंडीतराव नांद्रे	भूगोल	M.A.,M.Phil
१०.	डॉ.करुणा दत्तात्रय अहिरे	हिंदी	M.A.,M.Phil, Ph.D
११.	डॉ.गुलाबसिंग जहाँगिर पावरा	अर्थशास्त्र	M.A.,M.Phil
१२.	डॉ.शरद बाबुराव सोनवणे	राज्यशास्त्र	M.A.B.Ed.,M.Phil,NET&SET,PhD
१३.	डॉ.कैलास बुधाजी वाघ	मराठी	MA.,B.Ed.,B.P.Ed.M.Phil,NET, Ph.D
१४.	डॉ.ममता नानकचंद पंजाबी	हिंदी	M.A.,M.Phil,Ph.D
१५.	डॉ.निलेश भटेश्वर माळीचकर	इंग्रजी	M.A.,M.Phil, Ph.D
१६.	श्री.विनोद यशवंत देसले	ग्रंथपाल	M.Sc.,M.Lib.& I.,Sc.M.Phil.,D.Litt.

महाविद्यालयातील प्राध्यापक वर्ग (विज्ञान शाखा)

अ.क्र.	नांव	विषय	शिक्षण
१.	डॉ.अनिल धर्मराज काकुस्ते	रसायनशास्त्र	M.Sc.B.Ed.,M.Phil.,Ph.D
२.	डॉ.सचिन शांताराम बोरसे	रसायनशास्त्र	M.Sc.B.Ed.,M.Phil.,Ph.D
३.	डॉ.श्रीमती मनिषा उत्तमराव पाटील	प्राणीशास्त्र	M.Sc.B.Ed.,M.Phil.,Ph.D
४.	प्रा.श्रीमती मनिषा आनंदा बोरसे	भौतिकशास्त्र	M.Sc.B.Ed.,M.Phil
५.	प्रा.तुषार शांताराम तोरवणे	रसायनशास्त्र	M.Sc
६.	प्रा.भट्ट पांडुरंग पाटील	भूगोल	M.A.,B.Ed.,NET
७.	प्रा.छाया लाडे	संगणकशास्त्र	M.Sc
९.	प्रा.राधिका डी.ठाकरे	Microbiology	M.Sc
१०.	प्रा.राकेश साहेबराव पाटील	रसायनशास्त्र	M.Sc
११.	प्रा.रेवती प्रकाश मोरे	Maths	M.Sc
१२.	प्रा.आशियाना बी. शेख अकबर	Computer Sci.	M.Sc
१३.	प्रा.वेरोनिका बी.खैरनार	I.T.	M.Sc
१४.	प्रा.धनश्री पी.सोनवणे	I.T.	M.Sc

महाविद्यालयातील प्राध्यापकेतर कर्मचारी

अ.क्र.	नांव	विषय	शिक्षण
१.	श्री.छोटू यशवंत जाधव	मुख्य लिपीक	एम.ए.बी.पी.एड.
२.	श्री.ज्ञानेश्वर जगन्नाथ पाटील	वरिष्ठ लिपीक	एम.ए.बी.पी.एड.
३.	श्री.सुभाष नानाभाऊ सोनवणे	शिपाई	
४.	श्री.प्रशांत भिमराव पवार	शिपाई	
५.	श्री.देविदास भट्ट बच्छाव	शिपाई	
६.	श्री.किसन श्रीधर सुर्यवंशी	शिपाई	
७.	श्री.हेमंत मधुकर तोरवणे	कनिष्ठ लिपिक	
८.	श्री.जितेंद्र कृष्णा काकुस्ते	डी.टी.पी.आपॅपरेटर	